

Försäkringsvillkor
Hem, villa och fritidshus

| MF 2020-05-01

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3	Tilläggförsäkringar	30
Fullständiga försäkringsvillkor	6	J Bostadsrättsförsäkring	30
A Var försäkringen gäller	6	K Allriskförsäkring för lösöre	30
B Vem försäkringen gäller för	6	L Allriskförsäkring för byggnad	31
C Vad är försäkrat	6	M Hemkombi	31
D Generella aktsamhetskrav och åligganden	7	N Huskombi	32
D1 Generella aktsamhetskrav	7	O Golförsäkring	33
D2 Räddningsåtgärder	8	P Småbåtsförsäkring	33
D3 Reglering av skada	8	Q Utökad reseförsäkring	34
D4 Nedsättning av försäkringsersättning	8	R Objektsförsäkring	36
E Självrisk	9	S Olycksfallstillägg	36
F Hur egendom värderas och ersätts	10	AB Allmänna bestämmelser	39
G Högsta ersättningsbelopp	14	AB1 Avtalet och premien	39
Grundskyddet	16	AB2 Regler i särskilda fall	40
H Egendomsskydd	16	AB3 Ersättning vid försäkringsskada	41
H1 Stöld och skadegörelse	16	AB4 Kontakt och omprövning	41
H2 Brand	17	Begreppsförklaringar	43
H3 Läckage	18		
H4 Väderfenomen	18		
H5 Jordrörelser	19		
H6 Hushållsmaskiner, installationer, glas och sanitet	19		
H7 Trafikrelaterade skador	19		
H8 Skada orsakad av vilda djur	20		
H9 Skadedjur och äkta hussvamp	20		
H10 Merutgifter och hyresbortfall vid egendomsskada	21		
H11 Underförsäkringsgaranti	21		
I Personskydd	21		
I1 Ansvar	21		
I2 Rättsskydd	22		
I3 Överfallsskydd	24		
I4 Reseförsäkring	26		
I5 Krisförsäkring	28		
I6 Mobbning	28		
I7 Identitetsstöld	29		

Försäkringsgivare:

Moderna Försäkringar, filial till Tryg Forsikring A/S | Bolagsverket | Org. Nr. 516403-8662

Tryg Forsikring A/S | Erhvervsstyrelsen | CVR-No. 24260 666 | DK-2750 Ballerup | Danmark

Här får du översiktligt veta vad som gäller för din försäkring. Det fullständiga försäkringsvillkoret följer efter denna sammanfattning. Längst bak i villkoret finner du ett antal definitioner och begrepps-förklaringar.

Gemensamt skaderegister för försäkningsbranschen

Personuppgifter som du lämnar till oss registreras och behandlas av oss för att vi ska kunna fullgöra våra skyldigheter gentemot dig som kund; vid bedömning av försäkringsansökan, administrering av försäkringsavtal, utredning av skadeärenden med mera. Personuppgifter kan för ovan nämnda ändamål komma att lämnas ut till, och även registreras i, ett för försäkningsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Dessutom äger bolaget rätt att lämna uppgifter till Larmtjänst för utredning av oklara uppgifter och eftersökning av stulen egendom.

Försäkringsbrev

Ditt försäkringsbrev anger vad som är försäkrat och vilken omfattning försäkringsskyddet har. Det framgår även under vilken tid avtalet gäller och vad din premie är. Försäkringsbrevet och detta villkor anger tillsammans vårt åtagande.

Aksamhetskrav

I villkoren framgår att du ska handskas med din egendom på ett visst sätt. Det kan till exempel gälla att du ska låsa eller att du ska följa gällande brandskyddsregler. Det är klokt att redan nu läsa de generella akksamhetskraven, avsnitt D1, och vid varje avsnitt under rubriken Särskilda akksamhetskrav, så att du vet vilka krav vi ställer på dig. Följer du inte akksamhetskraven kan ersättningen minskas eller helt utebli.

Var försäkringen gäller och för vem

Hem- och Villahemförsäkringen gäller inom Norden och vid resa i hela världen under de första 45 dagarna av resan. Om det på försäkringsbrevet står att försäkringen endast gäller för en person gäller försäkringen endast för dig. I annat fall gäller den för de hushållsmedlemmar som har samma bostad och folkbokföringsadress som du. Villa- och fritidshusförsäkring gäller endast på den försäkrade fastigheten. Läs mer i avsnitt B Vem försäkringen gäller för.

Försäkrad egendom

Av försäkringsbrevet framgår vad som är försäkrat. Det kan vara personlig löseegendom, villabyggnad eller fritidshus. För personlig löseegendom är även försäkringsbelopp angivet. Det angivna försäkringsbeloppet är den högsta ersättning du kan få. Se till att försäkringsbeloppet är tillräckligt högt för att täcka en omfattande skada, exempelvis en totalbrand i din bostad.

Vad försäkringen gäller för

Din försäkring gäller för olika skadehändelser, till exempel brand och vattenskador, på den försäkrade egendomen. Har du tecknat hemförsäkring eller villahemförsäkring har du även ett personligt skydd när du är på resa och ett överfallsskydd var du än befinner dig. Dessutom ingår bland annat skydd vid identitetsstöld i hemförsäkringen och villahemförsäkringen. För att du ska kunna få ett så komplett skydd som möjligt för dina behov rekommenderar vi olika tilläggförsäkringar som du kan teckna.

Högsta ersättning

För viss egendom och vissa händelser är ersättningsbeloppet begränsat. Det gäller bland annat stöldbegärlig egendom, egendom på annan plats än i bostaden, stöld ur bil och så vidare. Dessa begränsningar är specificerade i villkoret. Se avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Självrisker

Vid varje skadetillfälle får du själv stå för den första delen av kostnaden - självriskan. Grundsälvriskan framgår av försäkringsbrevet. Du kan själv begära högre självrisk, och får då i gengäld en lägre premie att betala. Vissa skador har annan självrisk än grundsälvriskan. Dessa finns uppräknade i villkoret. Läs mer under avsnitt E Självrisk.

Försäkringsbelopp och fullvärde

För försäkrad byggnad anges i försäkringsbrevet antingen fullvärde eller ett försäkringsbelopp. Anges det ett försäkringsbelopp för byggnad är detta belopp det högsta vi kan betala för skada på byggnaden.

Vid fullvärde gäller ingen beloppsbegränsning för ersättning utan byggnaden är försäkrad till det värde den faktiskt har. Som underlag för ersättning gör vi en värdering med utgångspunkt från de uppgifter som du lämnade till oss när försäkringen tecknades. Glöm därför inte att anmäla om- eller tillbyggnader så att husets försäkringsvärde överensstämmer med det verkliga värdet. Om du inte har angivit det riktiga förhållandet kan huset vara underförsäkrat.

Underförsäkring

Försäkringsbeloppet ska motsvara vad det kostar att återanskaffa motsvarande egendom. Om det verkliga värdet på egendomen är högre än försäkringsbeloppet har du inte fullt försäkringsskydd. Detta kallas underförsäkring. Om du till exempel har ett försäkringsbelopp på 200 000 kronor, men det verkliga värdet på egendomen är 400 000 kronor, så har du bara försäkring för halva värdet. Det innebär att ersättning vid skada kan halveras.

Egendomens värde

Ersättning från försäkringen är baserad på egendomens värde omedelbart före skadan. Det innebär att det i vissa situationer görs avdrag för "ålder och bruk" från den ersättning som motsvarar nyanskaffningspris. Ersättningen efter avdrag ska motsvara ett marknads- eller begagnatvärde. Reglerna kring hur vi värderar och ersätter finns i villkoret, avsnitt F Hur egendom värderas och ersätts.

Privatansvar

Vi utreder och betalar vissa skadeståndskrav som åläggs dig som privatperson (om du har hemförsäkring), bostadsrättsinnehavare eller fastighetsägare (om du har bostadsrätts-, villa- eller fritidshusförsäkring). Har du villahemförsäkring gäller försäkringen för dig i egenskap av både privatperson och fastighetsägare. Vilka händelser som ingår respektive undantas beskrivs i avsnitt I1 Privatansvar.

Rättsskydd

Vi betalar advokat- och rättegångskostnader i vissa tvistemål. Viktiga undantag och begränsningar finns, till exempel i samband med skilsmässa. Du kan läsa om detta under avsnitt I2 Rättsskydd.

Paketering

I försäkringen finns det ett grundskydd, du kan till detta grundskydd även välja ett flertal tilläggsförsäkringar som ger dig ett mer omfattande försäkringsskydd.

Vi har även satt ihop två olika paket för respektive försäkringstyp som vi kallar för Medium och Large. För en översikt över innehållet i respektive paket se nedan.

Det finns fler tilläggsförsäkringar som du kan komplettera din försäkring med, bland annat bostadsrättsförsäkring, småbåt, golf och objektsförsäkring.

Hemförsäkring
Grundskydd
Lösöre – brand, inbrott, mm.
Rättsskydd
Privatansvar
Mobbing
Identitetsstöld
Krisförsäkring
Underförsäkringsgaranti
Reseförsäkring
Medium (utöver vad som ingår i Grundskydd ovan ingår också följande)
Allrisk lösöre
Utökad reseförsäkring: <ul style="list-style-type: none">
– Avbeställningsskydd
– Ersättningsresa, mm.
Large (utöver vad som ingår i Grundskydd och Medium ovan ingår också följande)
Hemkombi: <ul style="list-style-type: none">
– Lägre självrisk vid brand och inbrott
– Elektronikskydd
– Utökad bortaskydd, mm.
Tillägg (utöver vad som ingår i vald paketering ovan kan du också teckna följande)
Bostadsrättsförsäkring
Småbåt
Golf
Objektsförsäkring

Villahemförsäkring

Grundskydd

Lösöre – brand, inbrott, mm.

Byggnad – brand, inbrott, mm.

Rättsskydd

Privatansvar

Mobbing

Identitetsstöld

Krisförsäkring

Underförsäkringsgaranti

Överfallsskydd

Reseförsäkring

Äkta hussvamp

Medium (utöver vad som ingår i Grundskydd ovan ingår också följande)

Allrisk lösöre

Allrisk byggnad

Ytskikt badrum

Utökad reseförsäkring:

- Avbeställningsskydd
- Ersättningsresa, mm.

Large (utöver vad som ingår i Grundskydd och Medium ovan ingår också följande)

Hemkombi:

- Lägre självrisk vid brand och inbrott
- Elektronikskydd
- Utökad bortaskydd, mm.

Huskombi:

- Förhöjd ersättning hussvamp
- Tätskikt badrum
- Läckage genom yttertak
- Förhöjd ersättning tomtmark
- Begränsat åldersavdrag byggnad

Tillägg (utöver vad som ingår i vald paketering ovan kan du också teckna följande)

Småbåt

Golf

Objektsförsäkring

Villabyggnad
Grundskydd
Byggnad – brand, inbrott, mm.
Rättsskydd
Privatansvar
Äkta hussvamp
Underförsäkringsgaranti
Medium (utöver vad som ingår i Grundskydd ovan ingår också följande)
Allrisk byggnad
Ytskikt badrum
Large (utöver vad som ingår i Grundskydd och Medium ovan ingår också följande)
Huskombi: <ul style="list-style-type: none"> – Förhöjd ersättning hussvamp – Tätskikt badrum – Läckage genom yttertak – Förhöjd ersättning tomtmark – Begränsat åldersavdrag byggnad
Tillägg (utöver vad som ingår i vald paketering ovan kan du också teckna följande)
Småbåt

Fritidshusförsäkring
Grundskydd
Lösöre – brand, inbrott, mm.
Byggnad – brand, inbrott, mm.
Rättsskydd
Privatansvar
Krisförsäkring
Underförsäkringsgaranti
Äkta hussvamp
Medium (utöver vad som ingår i Grundskydd ovan ingår också följande)
Allrisk byggnad
Ytskikt badrum
Large (utöver vad som ingår i Grundskydd och Medium ovan ingår också följande)
Hemkombi: <ul style="list-style-type: none"> – Lägre självrisk vid brand och inbrott – Elektronikskydd
Huskombi: <ul style="list-style-type: none"> – Förhöjd ersättning hussvamp – Tätskikt badrum – Läckage genom yttertak – Förhöjd ersättning tomtmark – Begränsat åldersavdrag byggnad
Tillägg (utöver vad som ingår i vald paketering ovan kan du också teckna följande)
Småbåt

Fullständiga villkor

Detta dokument innehåller villkoren för hem-, villahem-, villa- och fritidshusförsäkring, samt för de tilläggsförsäkringar som kan tecknas. När vi skriver villahemförsäkring så menar vi en försäkring där både hem och villabyggnad ingår. Beroende på typ av försäkring, till exempel hem eller villa, tillämpas de villkor som blir aktuella i skadefallet. Viktiga begränsningar finns, exempelvis för fritidshusförsäkring som endast gäller på den försäkrade fastigheten och alltså inte vid skada som inträffat utanför den.

Försäkringarna gäller på det sätt som anges i försäkringsbrev och försäkringsvillkor. Premien beräknas på de uppgifter du lämnade till oss när försäkringen tecknades. Du måste meddela oss om ändringar som har betydelse för försäkringen. Det gäller exempelvis sådana uppgifter som om du flyttar, får ändrade familjeförhållanden, om huset byggts till eller om försäkringsbeloppet för lös egendom behöver justeras. Kontrollera alltid ditt försäkringsbrev och att uppgifterna stämmer med den omfattning du vill ha.

A Var försäkringen gäller

Hem- och villahemförsäkringen gäller inom Norden. Villa- och fritidshusförsäkring gäller endast på den försäkrade fastigheten.

Om du inte är folkbokförd och varaktigt bosatt i Sverige gäller försäkringen enbart för skada som inträffar i Sverige.

På resa

Vid resa utanför Norden gäller försäkringen under de första 45 dagarna av resan räknat från när du lämnar din bostad och i direkt anslutning därefter lämnar din hemortskommun i Sverige. Med bostad menas här försäkringsstället som anges i ditt försäkringsbrev. Reseförsäkringen gäller enligt avsnitt 14 Reseförsäkring.

Om du har tecknat en långreseförsäkring hos oss, gäller den med motsvarande omfattning som din hemförsäkring. Hemförsäkringen måste vara giltig under hela resan för att skyddet ska gälla.

Vid flytt

Om du flyttar räknas både din gamla (ordinarie) bostad och nya (ordinarie) bostad som försäkringsställe då det gäller försäkrat lösöre i din hem- eller villahemförsäkring i Moderna Försäkringar. Skyddet gäller i upp till 45 dagar från tillträdesdatum och endast under försäkringstiden.

B Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Dessutom gäller den för de hushållsmedlemmar som har samma bostad och folkbokföringsadress som du. Med bostad menas här försäkringsstället som anges i ditt försäkringsbrev. Inneboende räknas inte som hushållsmedlem. Om försäkringsbrevet anger att försäkringen endast gäller för en person gäller försäkringen endast för dig som försäkringstagare.

Har du eget barn under 18 år som inte omfattas av försäkringen enligt ovan, gäller försäkringen under den tid de vistas hos dig om ersättning inte kan fås från annan försäkring.

När vi i fortsättningen skriver "du", "dig" och "din" avser vi var och en av de personer som försäkringen gäller för.

Försäkringen gäller för dig som privatperson och inte för något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet. Med annan förvärvsverksamhet avses sådan verksamhet som inte är direkt yrkes- eller tjänsteutövning, men som har till syfte att

bereda dig en intäkt av inte alltför ringa storlek eller har karaktär av stadigvarande uppdrag av viss betydelse.

Villaförsäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Den gäller även för annan som är ägare eller innehavare av den försäkrade fastigheten.

Fritidshusförsäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Den gäller även för annan som är ägare eller innehavare av den försäkrade fastigheten.

Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen gäller för var och en av de försäkrade.

Vem som omfattas av tilläggsförsäkring anges under aktuellt försäkringsavsnitt i detta villkor i det fall det skiljer sig från ovan.

C Vad är försäkrat

Omfattningen av din försäkring, ditt försäkringsbelopp, och begränsningar i din försäkring framgår av ditt försäkringsbrev och dessa villkor. Ersättning kan betalas för varje lagligt intresse som omfattas av försäkringen.

C1 Lös egendom

Försäkringen gäller för

- lösöre som du äger, lånar av privatperson eller hyr och som endast är avsett att användas för ditt privata bruk
- lösöre som du hyr eller lånar från skola eller landsting och som endast är avsett att användas för ditt privata bruk
- lösöre som du äger och använder i förvärvsverksamhet och som inte omfattas av annan försäkring
- kontanter, värdehandlingar som du äger samt samlingar av frimärken, mynt och sedlar. Med samling avses samling som har ett numismatiskt/filateliskt värde
- egen bekostad fast inredning i lägenhet som du hyr och själv bor i, inklusive egen fastmonterad radio- och TV-antenn utomhus (även parabol), vid skada som omfattas av villkoren, och som inte kan ersättas genom annan försäkring
- hundar, katter, burfåglar och akvariefiskar
- garage, brygga eller uthus som du ensam äger och som står på annans mark
- motordriven rullstol
- roddbåt, max 5 meter lång utan både motor och segelutrustning
- paddelkanot, kajak och vågsurfingbräda
- motordrivet trädgårdsredskap för eget bruk vilket inte är registreringspliktigt. Med motordrivet trädgårdsredskap avses inte fyrhjulinga motorcyklar eller mopeder.

Försäkringen gäller inte för

- motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon annat än som angivits ovan
- vatten- eller luftfarkost annat än som angivits ovan
- delar eller utrustning som hör till undantagna fordon eller farkoster och som kan försäkras genom motorfordons-, båt- eller flygförsäkring
- egendom som du enligt svensk lag inte har rätt att inneha eller använda
- förlust orsakad av uttag eller köp genom att någon använt ditt bankomatkort, kontokort, kreditkort eller liknande betalkort

- ekonomisk förlust som exempelvis obehörigt nyttjande av mobiltelefon eller bedrägeri
- skada eller förlust som inträffar utanför den försäkrade fastigheten i din fritidshusförsäkring
- egendom som du lånat från företaget som du äger till någon del.

C1.1 Lös egendom försäkrad med begränsning

Lös egendom

Lös egendom omfattas utan särskild begränsning om egendomen förvaras i

- byggnad på fastigheten, om du har villa- eller fritidshusförsäkring
- bostaden, om du har hemförsäkring

Om lös egendom medförs eller förvaras på annan plats än ovan omfattas det med begränsning enligt villkoret, se Medförd och förvarad egendom.

Stöldbegärlig egendom

Föremål definierade som stöldbegärlig egendom är försäkrade med vissa begränsningar enligt försäkringsvillkoret. Kravet på säker hantering och förvaring av stöldbegärlig egendom är mycket högre för att du ska kunna få ersättning genom din försäkring.

Stöldbegärlig egendom ska förvaras i

- bostadshuset eller i övrig byggnad inredd för bostadsändamål på den försäkrade fastigheten, om du har villa- eller fritidshusförsäkring
- bostaden, om du har hemförsäkring

Om stöldbegärlig egendom medförs eller förvaras på annan plats än ovan omfattas det med begränsning enligt villkoret. Observera även att det finns särskilda beloppsgränser, se avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Med stöldbegärlig egendom avses

- smycken och andra föremål – helt eller delvis av ädel metall
- äkta pärlor
- ädelstenar
- samling av mynt, sedlar eller frimärken (av numismatiskt-/filatelistiskt värde)
- antikviteter, konstverk, konstföremål och äkta mattor. Med antikviteter avses föremål som har ett förhöjt marknadsvärde på grund av sin art och ålder, i regel minst 100 år. Med äkta mattor avses handknutna så kallade orientaliska mattor, tillverkade i Asien, Nordafrika eller på Balkanhalvön
- vin, sprit och annan alkoholhaltig dryck
- fick- och armbandsur
- pälsar och pälsverk
- väskor med ett marknadsvärde över 10 000 kronor
- föremål eller samlingar med särskilt samlarvärde
- kameror, optik, projektorer, kikare samt tillbehör till sådan egendom
- apparater för text-, ljud och bildåtergivning (till exempel tv, tv-spel, musikinstrument, kommunikations- och GPS-utrustning) samt tillbehör till sådan egendom
- datorer, datorspel, telefon (inklusive mobiltelefon), telefax och tillbehör till sådan utrustning
- motordriven rullstol
- vapen med tillbehör, ammunition och blankvapen.

Medförd och förvarad egendom

Med medförd egendom menar vi egendom som du har med dig utanför bostaden. Det innebär att du själv och egendomen ska befinna sig på samma plats och du ska ha omedelbar kontroll över den.

Med förvarad egendom menar vi egendom som du lämnat på annat ställe än där du själv befinner dig, så att du inte längre har den under omedelbar kontroll. Observera att det finns särskilda beloppsgränser för förvarad och medförd egendom utanför bostaden, se avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

C2 Fast egendom/byggnad

Försäkringen gäller för

- de byggnader som anges i försäkringsbrevet och för det som enligt lag är tillbehör till dessa samt annan fast inredning som normalt ingår i byggnad för bostadsändamål. Försäkringen gäller även för byggnad som är under uppförande, om- eller tillbyggnation under förutsättning att du anmäler förändringen till oss innan byggnationen påbörjas
- ledningar, kulvertar och andra installationer, som du äger, och som är avsedda för de byggnader som anges i försäkringsbrevet fram till förbindelse till kommunal eller samägd anläggning
- bränsle på tomten för uppvärmning av de byggnader som anges i försäkringsbrevet
- fast monterad radio- och TV-antenn (inklusive parabol).

Försäkringen gäller inte för

- fastighet som är taxerad som hyresfastighet.

C3 Tomt och tomtmark

Försäkringen gäller för

- försäkrad fastighets tomtmark och för föremål som finns fast anbringade där. Med tomtmark avser vi det avstyckade markområde med växtlighet, staket, flaggstång, terrassmur, plattsatta gångar, på fundament fastsatta konstverk och brygga som finns i direkt anslutning till försäkrad byggnad.

Vid lantbruksfastighet är tomtmark det område som enligt fastighets-taxeringen är avsatt som tomtmark kring bostadsbyggnad. Observera att tomtmark inte omfattas av samtliga skadehändelser, se avsnitt H4 Väderfenomen.

D Generella aktsamhetskrav och åligganden

D1 Generella aktsamhetskrav

För att du ska få full ersättning om en skada inträffar krävs att du följer de aktsamhetskrav och föreskrifter som finns. För försäkringen gäller nedan angivna generella aktsamhetskrav och för en del skadehändelser även särskilda aktsamhetskrav som då anges under respektive skadehändelse i villkoret eller försäkringsbrevet.

Som generella aktsamhetskrav gäller att du ska

- följa de föreskrifter som finns i lag eller som meddelas av offentlig myndighet
- handha och förvara egendomen med aktsamhet och omsorg för att så långt som möjligt förhindra att skada eller förlust uppstår. Särskilt aktsam bör du vara med värdefull egendom. Du ska till exempel inte lämna värdefull egendom utan uppsikt.

- förvara brandfarliga vätskor eller annan brandfarlig egendom enligt myndigheters och tillverkares föreskrifter och i övrigt på sådant sätt att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras. Föreskrifter om brandskydd som finns i lag eller som meddelats av myndighet ska följas. Vid till exempel installationer av kamin, värmepanna och elektriska installationer får endast av behörig myndighet godkända produkter användas och installationen ska utföras fackmässigt, i enlighet med gällande branschregler.
- se till att installationer och montering är fackmässigt utförda och att tillverkares, leverantörers eller installatörers anvisningar för användande, installation, skötsel och underhåll följs
- se till att föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet följs vid reparation, ny-, om- eller tillbyggnad
- åtgärda sådana brister som vid besiktning påtalats att de bör åtgärdas för att undvika eller begränsa risk för skada
- uppfylla de krav som ställs i Boverkets byggnadsregler eller meddelats av lokal byggnadsnämnd samt följa den byggnorm och de branschregler som gäller. Kraven ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs för vidtagna åtgärder.
- byta lås, om du har anledning att misstänka att någon obehörigen innehar nyckeln dit försäkrad egendom förvaras.

Om det generella aktsamhetskravet eller tillämpliga särskilda aktsamhetskrav inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

D2 Räddningsåtgärder

När en skada som omfattas av försäkringen inträffar eller befaras vara omedelbart förestående måste du så gott du kan försöka hindra eller begränsa skadan. Exempel kan vara att larma brandkåren, att stänga huvudkranen vid vattenutströmning eller att försöka rädda undan hotade föremål.

Vi betalar nödvändiga och skäliga kostnader för detta om du inte har rätt till ersättning från annat håll enligt lag, författning, avtal, garanti eller liknande åtagande. Vid annan försäkring än ansvarsförsäkring ersätts räddningskostnad, även om försäkringsbeloppet inte räcker till.

Åsidosätter du föreskrifter om räddningsåtgärder kan ersättningen minskas eller falla bort enligt avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

D3 Reglering av skada

D3.1 Anmälan och ersättningskrav

Skada ska anmälas till oss utan dröjsmål. Du ska också kunna visa att försäkringsfall föreligger.

Den som begär ersättning ska

- vid stöld, rån, överfall, förlust eller skadegörelse göra polisanmälan på den ort där skadan inträffat och sända in intyg om detta till oss. Du ska medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har. Vid resa utomlands ska polisanmälan göras i det land skadan inträffar så snart som möjligt och senast innan du åker hem till Sverige.
- vid skada som inträffat under transport eller på hotell anmäla skadan till transportföretaget eller hotellet
- lämna specificerat krav på ersättning
- i skälighetsomfattning styrka innehav och värde av förkommen egendom

- upplysa oss om annan försäkring gäller för samma skada eller om ersättning kan erhållas av annan
- lämna upplysningar och tillhandahålla verifikationer, bevis, läkarintyg och andra handlingar som vi behöver för att reglera skadan.

D3.2 Besiktning

Den som begär ersättning är skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada. Skadade föremål ska behållas om vi inte medger annat.

D3.3 Reparation

Reparation får, utöver vad som följer av avsnitt D2 Räddningsåtgärder, ske endast efter vårt godkännande. Beträffande valet av reparatör, reparationsåtgärd och material ska våra anvisningar följas.

D3.4 Påföljd

Åsidosätter du dina åligganden enligt avsnitten D3.1 - 3.3 kan ersättningen minskas eller falla bort enligt reglerna i D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

D4 Nedsättning av försäkringsersättning

D4.1 Oriktiga eller ofullständiga uppgifter vid försäkringens tecknande och upplysningsplikt under försäkringstiden

Oriktiga eller ofullständiga uppgifter när försäkringens tecknades

Har du genom uppsåt eller oaktsamhet lämnat oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringens tecknades kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag.

Avdraget – som görs utöver eventuell självrisk – kan i allvarigare fall medföra att ingen ersättning lämnas. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, i vilken utsträckning och på vilka villkor vi skulle ha meddelat försäkringens om vi känt till rätta förhållandet samt omständigheterna i övrigt.

Skyldighet att anmäla riskökning

Du ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till oss om ett förhållande som angetts i avtalet och som är av väsentlig betydelse för risken ändras, till exempel om du flyttar, ändrat familjeförhållanden, huset byggts till eller om försäkringsbeloppet för lös egendom behöver justeras. Underlåtenhet kan leda till nedsättning av försäkringsersättning. I allvarigare fall kan ersättning helt utebli.

D4.2 Oriktig eller ofullständig uppgift vid skadereglering

Har den som är berättigad till ersättning efter försäkringsfall uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet oriktigt uppgivit eller förtigt eller dolt något av betydelse för bedömningen av dennes rätt till ersättning från försäkringen, kan den ersättning som denne annars skulle ha varit berättigad till sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren

Har du inte följt aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren kan ersättningen, såvitt gäller dig, minskas med ett särskilt avdrag. Detta gäller om aktsamhetskravet eller föreskriften har åsidosatts med uppsåt eller genom oaktsamhet.

Med dig jämställs

- annan som med ditt samtycke haft tillsyn över den försäkrade egendomen
- din make, sambo eller annan familjemedlem när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i sådan bostad.

Om aktsamhetskrav eller annan föreskrift i villkoren som är till för att förhindra eller begränsa skada åsidosätts kan ersättningen minskas med ett särskilt avdrag, som görs utöver eventuell självrisk. Av betydelse är graden av uppsåt eller oaktsamhet, på vilka villkor vi skulle ha godtagit fortsatt försäkring samt omständigheterna i övrigt.

Ersättningen sätts vanligtvis ned med 25 procent. Vid allvarlig försumlighet kan du bli helt utan ersättning.

Faktorer som kan föranleda nedsättning med mer än normalavdraget är:

- Hur länge du åsidosatt aktsamhetskravet eller föreskriften
- Egendomens värde
- Om du ökat risken för skada genom att till exempel exponera egendomen
- Om du var påverkad av alkohol eller droger
- Om du gjort dig skyldig till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till dagsböter eller fängelse.

Avdraget kan minskas om det skulle bli oskäligt stort eller om det föreligger förmildrande omständigheter. Avdraget kan då också falla bort.

Vid åsidosättande av föreskrifter i avsnitten D2 Räddningsåtgärder och D3.1 - 3.3 Reglering av skada, gäller följande.

Om du åsidosätter räddningsplikten uppsåtligt, blir det aktuellt att sätta ned ersättningen. Detsamma gäller om du bryter mot räddningsplikten genom grov vårdslöshet eller annars förstår att det finns en betydande risk för att skadan ska inträffa om räddningsplikten åsidosätts.

Ersättningen sätts vanligtvis ned med 25 procent. Vid allvarlig försumlighet kan du bli helt utan ersättning.

Om du åsidosatt föreskrifterna i avsnitten D3.1 – 3.3 Reglering av skada, kan ersättningen sättas ned för det fall försummelsen lett till skada för försäkringsbolaget. Nedsättning sker efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Om du vid en ansvarsskada har åsidosatt föreskrifterna sker ingen nedsättning av ersättningen men vi har rätt att från dig återkräva en skälig del av vad bolaget har utgett till skadelidande.

D4.4 Framkallande av försäkringsfall

Har du framkallat försäkringsfall med uppsåt lämnas ingen ersättning såvitt gäller dig.

Har du genom grov vårdslöshet framkallat ett försäkringsfall eller förvärrat dess följder, kan ersättningen sättas ned såvitt angår dig efter vad som är skäligt med hänsyn till dina förhållanden och omständigheterna i övrigt. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa.

Med dig jämställs

- annan som har handlat med ditt samtycke
- din make, sambo eller annan familjemedlem när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i sådan bostad.

D4.5 Undantag från nedsättning av ersättning

Nedsättning av ersättningen tillämpas inte om du

- var i ett sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken
- var under 12 år.

Detta gäller reglerna om oriktig eller ofullständig uppgift när försäkringen tecknades enligt avsnitt D4.1, åsidosättande av föreskrift i försäkringsvillkoren enligt avsnitt D4.3, samt framkallande av försäkringsfall enligt avsnitt D4.4.

E Självrisk

Självrisk är den del av skadekostnaden som du själv får stå för vid varje skadetillfälle. Vid ersättning av en skada drar vi självrisk efter eventuella åldersavdrag men före eventuell nedsättning på grund av aktsamhetskrav.

E1 Grundsälvrisk

Din grundsjälvrisk framgår i ditt försäkringsbrev.

Annan grundsjälvrisk kan avtalas, förutom för reseförsäkringen, ansvarsförsäkringen samt tilläggsförsäkringar och anges då i försäkringsbrevet och ses då som vald självrisk. För det fall den valda självrisk överstiger särskild självrisk, se avsnitt E2 Särskild självrisk, gäller den valda självrisk.

E2 Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en särskild självrisk som kan vara högre än grundsjälvrisk eller den valda självrisk. Följande moment gäller med särskild självrisk:

Självrisk	Andel av skadekostnaden
Läckage genom våtisolering m.m., avsnitt H3 Läckage	10 %, lägst 5 000 kr
Frysning, avsnitt H3 Läckage	10 %, högst 10 000 kr, lägst 3 000kr
Översvämning vid skada på byggnad, avsnitt H4 Väderfenomen	10 %, lägst 10 000 kr
Jordrörelse vid skada på byggnad och tomtmark, avsnitt H5 Jordrörelsen	10 %, högst 10 000 kr
Rättskydd, avsnitt 12	20 %, lägst grundsjälvrisk
Cykel stulen utanför bostad, avsnitt H1.2 Stöld i annan lokal och H1.3 Stöld på annan plats	20 %, lägst grundsjälvrisk den särskilda självrisk gäller inte vid stöld av cykel som förvaras på försäkringsstället i låst utrymme, som endast du har nyckel till, om någon bryter sig in med våld

E3 Ingen självrisk

Du betalar ingen självrisk för

- bekämpning av bostadsohyra eller skada orsakad av husbock eller hästmyra i avsnitten H9.1 - H9.2
- Avsnitt H1.1 Stöld i bostad genom inbrott i bostaden, om du har aktiverat larm (installerat av auktoriserad låsmed/installatör), eller låst godkänd säkerhetsdörr/gallergrind
- Avsnitt I3 Överfall
- Avsnitt I6 Mobbing
- Avsnitt I7 Identitetsstöld

E4 Flera försäkringar – en självrisk

Du behöver bara betala en självrisk, den högsta, per skadetillfälle även om flera försäkringar hos oss behöver utnyttjas. Vid skada som berättigar till ersättning både från försäkring enligt dessa villkor och från din kollektiva hemförsäkring, oavsett i vilket bolag denna försäkring finns, gäller din hem-, villahem- och villaförsäkring utan grundsjälvrisk förutsatt att annan självrisk betalats.

F Hur egendom värderas och ersätts

Försäkringen ersätter

- din direkta ekonomiska förlust. Vid förlust av eller skada på försäkrat föremål ska du kunna styrka såväl att du äger föremålet som vad det är värt och hur gammalt det är med exempelvis originalkvitto, garantibevis, kontoutdrag eller fotografi av föremålet. Kravet på sådant styrkande är större ju högre värde föremålet har.

Försäkringen ersätter inte

- personliga känslor för egendomen (affektionsvärde)
- besvär av att egendomen inte kunnat användas om vi inte särskilt åtagit oss detta
- kostnad för förbättring eller förändring som du låtit utföra i samband med reparation. Ersättning lämnas inte heller för kostnad för provisorisk reparation.
- skada som består i normal förslitning eller åldersförändring
- egendom som endast fått estetiska skador och som inte innebär en bestående funktionsnedsättning
- värdet av eget arbete lagrat på datamedia eller nedlagt på fotografier, film, inspelningar, dataprogram, modeller, hemmajorda föremål eller liknande. Sådana föremål ersätts med kostnaden för råmaterialet. Du får inte heller ersättning för de kostnader du haft för framkallning och kopiering av film och fotografier eller för kostnader för att verifiera, styrka eller framställa krav.

Hur vi ersätter din skada

Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas genom reparation, kontant eller med motsvarande nya eller begagnade föremål.

Vi har också rätt att avgöra vem som ska utföra reparation och var återanskaffning ska göras. Reparation och återställande ska godkännas av oss. Moderna Försäkringar övertar äganderätten till föremål som ersätts, om inte annat är överenskommet. Kommer ett föremål som vi ersatt till rätta, ska du genast lämna det till oss. Vill du behålla föremålet får du göra det om du lämnar tillbaka den ersättning du fått.

Det är du som är beställare och betalningsansvarig av tjänster och varor om vi inte beslutat annat. Fakturor från den som utför en tjänst

eller levererar varor ska därmed i normalfallet ställas till dig. Du får då de fördelar som finns i konsumentlagstiftningen.

Oavsett värderingsreglerna nedan betalar vi inte högre ersättning än vad likvärdigt föremål kostar att återanskaffa eller att reparera hos av Moderna Försäkringar anvisat inköps- eller reparationsställe.

Tvist om värdering av egendom

Tvist beträffande värdering och ersättning av egendom behandlas i avsnitt AB 3.5.

F1 Värdering av lös egendom

Värdehandlingar värderas till den förlust den försäkrade gör vid skadetillfället. Bankböcker, kontokort, bankkort, telefonabonnemang och liknande ersätts endast med den kostnad som kan uppkomma för att spärra aktuellt konto och abonnemang.

Vid värdering utgår vi från prisläget vid skadetillfället. Har priserna hunnit ändras innan du är klar med dina ersättningsanspråk tar vi hänsyn till detta när det gäller prisändringar inom sex månader från skadedagen.

Observera att egendom definierad som stöldbegärlig egendom, se avsnitt C1.1 Stöldbegärlig egendom, är försäkrad med vissa begränsningar enligt försäkringsvillkoret. Ersättningsbelopp för stöldbegärlig egendom utanför bostaden är begränsat och viss egendom som är stöldbegärlig (till exempel smycken) har även ett högsta belopp vid skada i bostaden. Beloppsbegränsningarna återfinns i avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Kravet på säker hantering och förvaring av stöldbegärlig egendom är också mycket högre för att du ska kunna erhålla full ersättning genom din försäkring, se Särskilda aktsamhetskrav under respektive skademoment och avsnitt D1 Generella aktsamhetskrav.

F1.1 Regler vid värdering och ersättning av lös egendom

Föremål som anges i ersättningstabellen för lösöre

Föremål som anges i ersättningstabellen för lösöre och som före skadan var funktionsdugligt ersätts med utgångspunkt från vad det kostar att i allmänna handeln köpa motsvarande nytt föremål (nypriset). Du får ersättning med så många procent av nypriset som anges i tabellen.

Beträffande hushållsmaskiner och badtunna som ersätts genom hemförsäkringen anges ersättningsnivån istället i ersättningstabellen för byggnadsdel.

Ersättningstabellen för lösöre tillämpas inte om detta skulle leda till oskäligt resultat. Då ska istället egendomen värderas till marknadsvärde enligt avsnittet Övrig egendom (se nedan).

Smycken, äkta pärlor, ädelstenar m.m.

- Smycken och andra föremål – helt eller delvis av ädel metall
- Äkta pärlor
- Ädelstenar

ersätts med vad det kostar att i allmänna handeln köpa motsvarande nytt föremål, så kallad nyprisersättning. Om smycke eller annat föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar är äldre än 40 år, ärvt, inköpt i andra hand eller om nytt motsvarande föremål inte längre finns att köpa i allmänna handeln, får du ersättning med vad det skulle kosta att köpa motsvarande föremål begagnat.

Ersättningstabell lösöre

Föremål	< 6 mån	6 mån - 1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år eller mer
Fick- och armbandsur	100	100	85	75	65	55	40	25	20
Kameror, optik, projektorer och kikare samt tillbehör till sådan utrustning	100	100	65	65	45	35	25	20	20
Apparat för text-, ljud- och bildåtergivning (ej dator) samt tillbehör till sådan egendom	100	100	80	60	40	20	20	20	20
Cd- och dvd-skiva, dvd-film, tv-spel och datorspel	100	100	30	30	20	20	20	20	20
Dator, fax och tillbehör till sådan utrustning	100	75	60	50	40	30	20	20	20
Mobiltelefon, smartphone, notepad, smart watch etc samt tillbehör	100	75	40	30	20	20	20	20	20
Kläder, skor och väskor	100	100	60	20	20	20	20	20	20
Glasögon	100	100	80	60	40	20	20	20	20
Cyklar	100	100	85	70	55	40	25	20	20
Sportutrustning, till exempel skidor och golfutrustning	100	100	80	60	40	20	20	20	20

Övrig egendom

Övrig egendom värderas och ersätts till marknadsvärde.

Med marknadsvärdet menas vad det kostar att i allmänna handeln köpa motsvarande föremål som det skadade/förlorade föremålet och i samma skick eller, om sådant inte finns att köpa, vad det sannolikt skulle ha kostat om det hade funnits. Samlingar värderas i sin helhet.

Om marknadsvärdet inte kan fastställas enligt definitionen i stycket ovan bestäms det till vad det kostar att anskaffa ett nytt likvärdigt föremål men med avdrag för ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och andra omständigheter. Är marknadsvärdet 2/3 eller mer av priset för ett nytt likvärdigt föremål gör vi inget värdeminskning-avdrag utan du får ersättning med nypriset om du återanskaffar föremålet inom sex månader (nyprisersättning).

Kontantersättning eller motsvarande föremål

Förlorade eller skadade föremål som inte ska repareras ersätts kontant eller med motsvarande föremål. När du har rätt till nyprisersättning enligt ovan och återanskaffning av motsvarande föremål inte sker inom sex månader får du ersättning med 2/3 av nypriset. Om egendomen inte återanskaffas inom sex månader från det att detta tidigast kunnat ske görs åldersavdrag från och med första året.

Om värdet minskat, inte enbart genom ålder, slitage och omodernitet, utan dessutom till följd av nedsatt användbarhet för dig, kan ytterligare avdrag göras på grund av detta.

F2 Underförsäkring

Försäkringsbeloppet ska motsvara vad det kostar att återanskaffa motsvarande egendom. Om det verkliga värdet på egendomen är högre än försäkringsbeloppet har du inte fullt försäkringsskydd. Detta kallas underförsäkring. Om du till exempel har ett försäkringsbelopp på 200 000 kronor, men det verkliga värdet på egendomen är 400 000 kronor, så har du bara försäkring för halva värdet. Det innebär att ersättning vid skada kan halveras.

F3 Värdering av skada på byggnad

Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller om den skadade byggnaden ska återställas genom våra åtgärder. Om vi inte får möjlighet att vidta åtgärder får du ersättning högst motsvarande den kostnad som våra åtgärder skulle ha medfört. Det är du som är beställare och betalningsansvarig av tjänster och varor om vi inte beslutat annat. Fakturor från den som utför en tjänst eller levererar varor ska därmed i normalfallet ställas till dig. Du får då de fördelar som finns i konsumentlagstiftningen.

För försäkrad byggnad anges i försäkringsbrevet antingen fullvärde eller ett försäkringsbelopp. Vid fullvärde gäller ingen beloppsbegränsning för ersättning utan byggnaden är försäkrad till det värde den faktiskt har. Anges det ett försäkringsbelopp för byggnad är detta belopp det högsta vi kan betala för skada på byggnaden. När en byggnad har skadats beräknas skadebeloppet enligt nedan.

Ersättningstabellen för byggnadsdel tillämpas inte om detta skulle leda till oskäligt resultat. Då ska egendomen värderas till vad det kostar att återanskaffa likvärdig egendom med avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage och omodernitet.

För övriga byggnadsdelar och installationer som inte finns med i ersättningstabellen för byggnadsdel värderas egendomen till vad det kostar att återanskaffa likvärdig egendom med avdrag för värde-minskning på grund av ålder, slitage och omodernitet.

Definitioner

Här förklaras vad vi menar med vissa begrepp som används i detta avsnitt.

Återställande

Antingen reparation av den skadade byggnaden eller uppförande på samma grund av likadan eller närmast motsvarande byggnad för samma ändamål. Vid skada på byggnadsdel menar vi reparation, när så kan ske till en kostnad som understiger kostnaden för utbyte, eller i annat fall utbyte av byggnadsdelen. För skador i våtrum har Moderna Försäkringar rätt att godkänna utförandet av branschgodkända delreparationer. I kostnaden för återställande ingår även kostnad för lokalisering och friläggning (även rivning) av skadad egendom som omfattas och ersätts av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Byggnadsdel

Var och en av de installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc. som är uppräknade i ersättningstabellen för byggnadsdel i detta villkor. Vid skada på målning, tapetsering och annan väggbeklädnad eller golvbeläggning räknas målningen etc. i varje utrymme som en byggnadsdel. Vid återställande ersätts de skadade utrymmenas byggnadsdelar och ytskikt. Angränsande oskadade utrymmen (med samma ytskikt som i de skadade) ersätts inte.

Marknadsvärde

Det pris som mest sannolikt kan erhållas vid en försäljning på den allmänna marknaden.

F3.1 Byggnaden återställs

Återställs byggnaden inom två år från skadedagen ersätts skadan med utgångspunkt från vad det kostar att utan dröjsmål och med användande av rationella metoder och material återställa byggnaden. Härifrån görs avdrag på grund av vissa berörda byggnadsdelars ålder enligt ersättningstabellen för byggnadsdel nedan.

Avdrag för eftersatt underhåll

Utöver avdrag enligt ersättningstabellen för byggnadsdel kan avdrag från återställandekostnaden eller reparationskostnaden göras om underhållet för den del av byggnaden som drabbats av skada varit uppenbart eftersatt. Detta gäller även för byggnadsdel som inte anges i ersättningstabellen.

Hinder i återställande inom två år

Kan återställandet inte slutföras inom två år från skadedagen på grund av hinder som du inte kunnat påverka, räknas tiden från den dag då hindret upphörde. Återställandet måste i varje fall slutföras inom fem år från skadedagen.

Fördyringar till följd av lag eller föreskrift från myndighet

Fördyras återställandet på grund av lag eller föreskrift från myndighet om hur en byggnad ska utföras ersätts fördyringen, dock med högst 100 000 kronor. Om föreskriften avser extra isolering eller handikappanpassning ersätts däremot fördyring utan beloppbegränsningar.

I badrum eller annat våtutrymme som har golvbrunn ersätts endast fördyring av extra isolering och av handikappanpassning.

Fördyringar till följd av nya normer och branschregler

Fördyras återställandet som följd av nya normer och branschregler som gäller vid skadetillfället betalas inte detta av försäkringen.

Fördyrande till följd av begränsad tillgång

Merkostnader som uppstår till följd av att reservdel, material eller annan nödvändig utrustning för återställandet/återanskaffning, inte kunnat anskaffas på grund av importsvårigheter eller genom att tillverkningen begränsats eller upphört ersätts inte.

Åldersavdrag

Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för varje byggnadsdel eller del därav enligt ersättningstabellen för byggnadsdel. En byggnadsdels ålder räknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

Åldersavdraget tillämpas på såväl material som arbetet i sin helhet, såsom rivning, friläggning, demontering, återläggning och återställande. Åldersavdrag görs upp till 80 procent på byggnadsdel eller del av sådan som före skada var funktionsduglig och normalt underhållen. Åldersavdrag kan däremot bli 100 procent på hushållsmaskiner och installationer som ersätts enligt avsnitt H6 Hushållsmaskiner, installationer, glas och sanitet samt på våtrum som är äldre än 35 år och ersätts enligt avsnitt H3 Läckage.

Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget sammanlagt högst 100 000 kronor. Detta gäller inte åldersavdrag som kan bli 100 procent enligt ovan.

F3.2 Byggnaden återställs inte

Återställs inte byggnaden inom två år värderas skadan enligt avsnitt F3 till högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

F3.3 Hinder i återställandet

Om du på grund av lag eller genom föreskrift från myndighet hindras i återställandet och därför anskaffar eller uppför byggnad på annan plats inom fem år värderas skadan på samma sätt som enligt avsnitt F3 Värdering av skada på byggnad. Ersättningen blir dock högst den faktiska kostnaden och lägst det belopp byggnaden skulle värderas till enligt avsnitt F3.2 Byggnaden återställs inte. Förutsättningen är att du, om vi begär det, på vår bekostnad begär dispens eller överklagar myndighets beslut. Skulle sådant hinder sänka värdet på kvarstående byggnadsdelar gäller försäkringen även för denna förlust.

F3.4 Reparation i samband med underhåll

Kan reparation utan väsentlig olägenhet ske i samband med pågående eller förestående underhålls- eller ändringsarbete, till- eller ombyggnad värderas skadan till det belopp med vilket kostnaden för sådant arbete ökar.

F3.5 Särskilt lågt marknadsvärde

Understeg marknadsvärdet på hela byggnaden omedelbart före skadan på grund av ålder och/eller slitage 50 procent av kostnaden för en ny motsvarande byggnad, värderas skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Ersättningstabell för byggnadsdel

Byggnadsdel avser både material och arbete (rivning och återställande)	Antal år utan åldersavdrag	Därefter ett avdrag per påbörjat år
Installationer för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation samt maskinell utrustning		
Rörsystem, oljecistern, vattenradiatorer, vattenburen golvvärme, avloppstank inklusive septiktank och sanitetsgods	10 år	5 %
Övrig vatten- och värmeinstallation samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskiner t ex varmvattenberedare, elradiator, värmepanna inkl expansionskärl	5 år	8 %
Värmepumpsanläggning, varmvattenberedare och ackumulatortank som ingår i enhet med värmepump, värmeåtervinningssystem, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv	2 år	10 %
Luft/luft värmepump och luftkonditionering	2 år	15 %
Golvbeläggning (ej våtrum)		
Textil	5 år	10 %
Plast, vinyl, linoleum och laminat	10 år	5 %
Keramiska plattor och stenplattor	10 år	5 %
Trägolv inklusive parkett	15 år	5 %
Våtrumsbeklädnad inklusive tätskikt		
Golv-, väggmatta (trädsvetsad)	5 år	8 %
Keramiska plattor, stenplattor	10 år	5 %
Övrigt material och utförande samt målning i våtrum	2 år	10 %
Köksluckor och bänkskivor		
Massiva	20 år	5 %
Övriga	10 år	5 %

Byggnadsdel avser både material och arbete (rivning och återställande)	Antal år utan åldersavdrag	Därefter ett avdrag per påbörjat år
Takbeläggning		
Papp, plast, PVC eller gummiduk	5 år	8 %
Stråttak	15 år	5 %
Plåt	15 år	5 %
Övriga material	25 år	5 %
Skorsten m m		
Stål, plåt	5 år	8 %
Annat material	25 år	8 %
Kakelugnar och öppen spis	25 år	8 %
Braskamin, gjutjärnsamin eller liknade av metall	10 år	5 %
Övrigt		
Dörrar, portar och fönster	15 år	5 %
Elinstallationer	20 år	4 %
Hushållsmaskiner inklusive spis (avdraget gäller både för reparation och för utbyte)	2 år	10 %
Radio- och tv-antenn inklusive parabol, markiser	5 år	8 %
Larm, datakablar och audioinstallationer	5 år	8 %
Pool, poolduk och badtunna	5 år	8 %
Målning (även utomhus), tapetsering samt annan vägg- och takbeklädnad (ej våtrum)	5 år	8 %
Köksinredning, garderobsinredning	15 år	8 %
Lister, socklar, foder, snickeridetaljer	15 år	5 %
Träpanel inomhus	15 år	5 %
Badrumsinredning	5 år	8 %

F4 Värdering av skada på tomtmark

F4.1 Tomtmark återställs

Återställs tomtmarken inom två år från skadedagen värderas skadan till vad det kostar att återställa tomten utan dröjsmål och med användande av rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderas till kostnad för nyplantering, för buskar och träd dock endast med kostnaden för plantor som normalt säljs i handelsträdgårdar eller plantskolor i Sverige. Vid skada betalar vi högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Åldersavdrag görs från ersättning för friläggning och återställande (inkluderar såväl material som arbetet i sin helhet, såsom rivning, friläggning, demontering, återläggning, återmontering och återställande). Åldersavdrag görs upp till 80 procent. Vid ett och samma skadetillfälle är åldersavdraget högst 100 000 kronor.

F4.2 Tomtmarken återställs inte

Om tomtmarken inte återställs inom två år från skadedagen värderas skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Om annan likvärdig tomtmark anskaffas för samma ändamål inom två år från skadedagen värderas skadan till anskaffningskostnaden, med avdrag för den skadade tomtmarkens värde efter skadan. Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet görs avdrag för detta.

G Högsta ersättningsbelopp

För viss typ av egendom och för vissa typer av skadehändelser gäller försäkringen med ett högsta ersättningsbelopp. Ersättningen kan aldrig bli högre än det försäkringsbelopp du valt för lös egendom i bostaden/fritidshuset. I följande tabeller finner du de högsta ersättningsbeloppen som finns i din försäkring, fler maxbelopp finns i villkoret och framgår då under respektive avsnitt. Det framgår av ditt försäkringsbrev vilken typ av försäkring du har tecknat.

Hemförsäkring/Villahemförsäkring

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Lös egendom i bostaden	Se ditt försäkringsbrev
Lös egendom utanför bostaden – varav stöldbegärlig egendom högst	50 000 kr (100 000 kr vid Large) 30 000 kr (60 000 kr vid Large)
Cykel med tillbehör	50 000 kr
Barnvagn med tillbehör	15 000 kr
Smycken och andra föremål av helt eller delvis ädel metall	200 000 kr
Kontanter	6 000 kr
Motordrivet trädgårdsredskap	25 000 kr
Matvaror i kyl och frys	3 000 kr
Egendom hyrd eller lånad från skola eller landsting	10 000 kr

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Värdehandlingar, manuskript, och ritningar	20 000 kr
Mynt-, sedel- och frimärks-samling	20 000 kr
Tvätt i tvättstuga och maskin	25 000 kr
Av- eller omonterade delar till fordon eller farkost	5 000 kr
Roddbåt, paddelkanot, kajak och vågsurfingbräda	10 000 kr
Lösöre som du äger och använder i din förvärvs-verksamhet	5 000 kr
Golfutrustning	10 000 kr
Skada på djur	3 000 kr
Garage, brygga eller uthus som du äger på annans mark	30 000 kr
Egen bekostad inredning i hyreslägenhet som anges i försäkringsbrevet	75 000 kr
Överfall	1 000 000 kr
Allrisk lösöre (ingår i Medium och Large) – i bostaden – utanför bostaden	100 000 kr 50 000 kr (100 000 kr vid Large) varav högst 30 000 kr (60 000 kr vid Large) stöldbegärlig egendom
Utökad reseförsäkring (ingår i Medium och Large) Avbeställningsskydd, Ersättningsresa och Försening vid hemresa och anslutning	25 000 kr per person dock högst 100 000 kr för en familj
Hemkombi (ingår i Large) Lös egendom utanför bostaden varav stöldbegärlig egendom högst	ytterligare 50 000 kr ytterligare 30 000 kr dvs totalt 100 000 kr varav 60 000 kr stöldbegärlig egendom
Rättsskydd	300 000 kr
Ansvar sakskada	5 000 000 kr per försäkringsår
Ansvar personskada	5 000 000 per skadetillfälle
Grundskydd byggnad	Fullvärde
Tomtmark	500 000 kr
Föremål fast anbringade på tomtmark	150 000 kr
Hussvamp	1 000 000 kr

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Allrisk byggnad (ingår i Medium och Large)	200 000 kr
Huskombi (ingår i Large)	100 000 kr
Läckage genom yttertak	1 000 000 kr dvs totalt
Utökad ersättning hussvamp	2 000 000 kr
Utökad ersättning tomtmark	500 000 kr dvs totalt
	1 000 000 kr

Fritidhusförsäkring

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Lös egendom i fritidshuset	Se ditt försäkringsbrev
Lös egendom utanför fritidshuset	50 000 kr
– Varav stöldbegärlig egendom	30 000 kr
Cykel med tillbehör	50 000 kr
Barnvagn med tillbehör	15 000 kr
Smycken och andra föremål ev helt eller delvis ädel metall	200 000 kr
Kontanter	6 000 kr
Motordrivet trädgårdsredskap	25 000 kr
Matvaror i kyl och frys	3 000 kr
Egendom hyrd eller lånad från skola eller landsting	10 000 kr
Värdehandlingar, manuskript, och ritningar	20 000 kr
Mynt-, sedel- och frimärks-samling	20 000 kr
Tvätt i tvättstuga och maskin	25 000 kr
Av- eller omonterade delar till fordon eller farkost	5 000 kr
Roddbåt, paddelkanot, kajak och vågsurfingbräda	10 000 kr
Lösöre som du äger och använder i din förvärvs-verksamhet	5 000 kr
Golfutrustning	10 000 kr
Skada på djur	3 000 kr
Garage, brygga eller uthus som du äger på annans mark	30 000 kr
Rättsskydd	300 000 kr
Ansvar sakskada	5 000 000 kr per försäkringsår

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Ansvar personskada	5 000 000 per skadetillfälle
Grundskydd byggnad	Fullvärde
Tomtmark	500 000 kr
Föremål fast anbringade på tomtmark	150 000 kr
Hussvamp	1 000 000 kr
Allrisk byggnad (ingår i Medium och Large)	200 000 kr
Huskombi (ingår i Large)	100 000 kr
Läckage genom yttertak	1 000 000 kr dvs totalt
Utökad ersättning hussvamp	2 000 000 kr
Utökad ersättning tomtmark	500 000 kr dvs totalt
	1 000 000 kr

Tilläggsförsäkringar

Föremål eller plats	Högsta ersättningsbelopp
Bostadsrättsförsäkring	Fullvärde
– egendom enligt avsnitt J1	
Försäkrad egendom	
– allrisk bostadsrätt	200 000 kr
Golfförsäkring	30 000 kr
Småbåtsförsäkring	25 000 kr
Objektsförsäkring	Se ditt försäkringsbrev

H Egendomsskydd

H1 Stöld och skadegörelse

Försäkringen omfattar stöld i och utanför bostad i enlighet med vad som anges nedan. Försäkringsbeloppen för egendom i bostad respektive utanför bostad finner du i avsnitt G Högsta ersättningsbelopp. Vad vi menar med bostad ser du i Begreppsförklaringen, längst bak i detta villkor.

H1.1 Stöld i bostad

Försäkringen gäller för

- stöld och skadegörelse som utförts av någon som olovligen tagit sig in i bostaden.
- stöld och skadegörelse på byggnad och tomtmark
- stöld och skadegörelse på installerat/fast monterat byggnadstillbehör
- kostnad för byte av lås till den försäkrade bostaden om nyckeln förlorats vid inbrott, stöld, rån, överfall eller väskryckning och det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går.

Försäkringen gäller inte för stöld eller skadegörelse

- av kontanter och värdehandlingar samt samlingar av frimärken, mynt och sedlar som lämnats kvar i fritidshus när du inte vistas där
- av smycken och andra föremål – helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar som lämnats kvar i fritidshus när du inte vistas där
- utförd av någon som
  - omfattas av försäkringen eller som bor på försäkringsstället
  - berett sig tillträde med nyckel som denne haft tillåtelse att inneha
  - blivit insläppt annat än om denne använt tvång eller hot för att komma in.

Särskilda aktsamhetskrav

- Om ingen försäkrad, eller någon med försäkrads samtycke, vistas i bostaden och har rimlig tillsyn över ytterdörrar, altan-, terrass- och balkongdörrar ska dessa vara låsta. Om det inte är möjligt att låsa ska de vara stängda och reglerade.
- Fönster eller öppningsbara luckor ska vara låsta eller stängda och reglerade om ingen är hemma och har tillsyn över bostaden.
- När du sover ska samtliga fönster i andra rum än det du sover i vara låsta eller stängda och reglerade.
- Nyckel får inte
  - lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden
  - vara försedd med namn- eller adressuppgifter eller annan uppgift så att obehörig kan avgöra vart nyckeln går. Har du anledning att misstänka att någon obehörig innehar nyckel till bostaden måste du omedelbart byta lås.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid stöld i bostad genom inbrott om du har aktiverat larm (installerat av auktoriserad låsmed/installatör) eller låst godkänd säkerhetsdörr/gallergrind.

H1.1.1 Stöld vid stöd i bostaden

Har du stöd i bostaden (enligt socialtjänstlagen eller får insatser i bostaden enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade eller får hemsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen) så gäller försäkringen vid stöld trots att gärningsmannen inte tagit sig in i bostaden olovligen. Detta under förutsättning att gärningsmannen haft tillåtelse att befinna sig i bostaden i sin roll som vårdgivare enligt någon av lagarna ovan.

Högsta ersättningsbelopp är 100 000 kronor, varav kontanter högst 6 000 kronor.

H1.2 Stöld i annan lokal

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse

- på din arbetsplats
- utförd av någon som olovligen tagit sig in i hotellrum, passagerarhytt, sovvagnskupé, långfärdsbuss eller hyrd semesterbostad som bara du har tillgång till
- då någon brutit sig in med våld
  - i gemensamhetsutrymme (sådant som inte bara du disponerar och har nyckel till). Tvätt i gemensam tvättstuga ersätts dock även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld
  - i annan lokal än bostad (till exempel balkong, fristående garage och förråd på försäkrad fastighet och källar- eller vindsutrymme i flerfamiljshus)
  - hos näringsidkare där du har inlämnad egendom för förvaring, reparation eller bearbetning (inte för transport)
  - i förvaringsskåp.

Försäkringen gäller inte för stöld och skadegörelse

- av pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom på annan plats än
  - på din arbetsplats
  - i hotellrum, passagerarhytt, sovvagnskupé och långfärdsbuss. Stöld utförd av någon som är anställd eller anlitad av hotellet/transportföretaget ersätts inte.
  - hos näringsidkare, se ovan
  - i värdeskåp godkänt av Svenska Stöldskyddsföreningen
- egendom som kvarglömts, tappats bort eller förlagts även om den senare blivit stulen.

Särskilda aktsamhetskrav

- Lokalen ska vara låst. Nyckel får inte lämnas kvar i låset eller gömmas i närheten av lokalen.
- När du lämnar arbetsplatsen ska dörrar vara låsta och fönster stängda och reglerade. Detsamma gäller hotellrum, passagerarhytt, sovvagnskupé och långfärdsbuss som också ska vara låsta när du sover.
- För pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom gäller följande:
  - på arbetsplatsen ska de vara inlåsta i utrymme som endast disponeras av dig, detta gäller oberoende om du vistas på arbetsplatsen eller ej.
  - i hotellrum, passagerarhytt, sovvagnskupé och långfärdsbuss ska de vara inlåsta i skåp, låda eller resväska när du inte är där.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H1.3 Stöld på annan plats

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse på

- egendom som du
  - medför utanför bostaden
  - förvarar i bil, husvagn, husbil, tält eller båt, om någon brutit sig in med våld
- cykel
- cykelkärra
- barnvagn
- roddbåt upp till 5 meter, paddelkanot/kajak eller vågsurfingbräda.

Försäkringen gäller inte för stöld och skadegörelse på

- pengar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom om det inte sker i samband med överfall, rån eller väskryckning, se avsnitt H1.5. Stöldbegärlig egendom ersätts dock om egendomen tillfälligt lämnats kvar i bil, husvagn, husbil eller båt under dagtid, den anses då vara medförd. Med tillfälligt lämnad avses här i regel högst en timmes tid. Vid avresa eller återkomst till bostaden avses i stället den tid som går åt för omedelbar i- eller urlastning av egendomen.
- egendom som kvarglömts, tappats bort eller förlagts även om den senare blivit stulen.

Särskilda aktsamhetskrav

- Medförd egendom får inte lämnas utan uppsikt.
- Bil, husvagn, husbil, tält eller båt ska vara låst.
- Cykel ska vara låst med ett av Stöldskyddsförbundet godkänt cykellås.
- Avtagbart batteri för elcykel får inte lämnas kvar i cykeln om den förvaras på annan plats än i bostaden.
- Cykelkärra ska vara fastlåst i ett fast föremål (cykelställ, lyktstolpe eller liknande) med till exempel wirellås, bygellås eller kätting och lås.
- Roddbåt, paddelkanot, kajak och surfingbräda samt tillbehör ska vara fastlåsta i annat fast föremål med lås och kätting godkänd av Svenska Stöldskyddsförbundet eller låst på specialtillverkat taktäck som är fastlåst på bil.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Självrisk

Vid cykelstöld gäller särskild självrisk, se avsnitt E2. Den särskilda självriskens gäller dock inte vid stöld av cykel som förvaras på försäkringsstället i låst utrymme, som endast du har nyckel till, om någon bryter sig in med våld.

H1.4 Stöld och skadegörelse på polletterad egendom

Försäkringen gäller för

- skada på eller förlust av egendom som i samband med resa (se definition under avsnitt I4 Reseförsäkring) polletterats, incheckats eller som researrangör, hotell eller liknande åtagit sig att transportera eller förvara.

Försäkringen gäller inte för

- skada på eller förlust av pengar, värdehandlingar eller stöldbegärlig egendom som polletterats, incheckats eller som researrangör, hotell eller liknande åtagit sig att transportera eller förvara
- skada genom skavning, slitage, bristfällig eller olämplig emballering
- yttlig skada, till exempel bucklor och repor på resväskor och liknande
- skada som kan ersättas från annat håll, till exempel transportören.

Särskilda aktsamhetskrav

Se generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H1.5 Stöld och skadegörelse i samband med rån

Försäkringen gäller för stöld och skadegörelse

- i samband med att du utsatts för rån, överfall eller väskryckning (då egendomen ryckts ifrån dig med våld på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattat stölden).

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska inte agera på sådant sätt att du utan skäligen anledning utsätter dig för risken att skadas. Detta innebär till exempel att du inte ska

- tillgripa eller hota om våld
- ge dig in i eller stanna kvar i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer
- uppträda provocerande i tal eller handlingar
- göra dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan.

Risken att hamna i en sådan situation ökar dessutom om du är påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel eller använder läkemedel på ett felaktigt sätt.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H2 Brand

Försäkringen gäller för skada genom

- eld som kommit lös (ej som består i enbart glöd- eller svedskada)
- explosion
- plötslig skada av sot
- blixtnedslag
- frätande gas som bildas vid oavsiktlig upphettning av plast.

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- sprängningsarbete
- sot från levande ljus.

Särskilda aktsamhetskrav

Du får inte hantera eld, levande ljus eller annan egendom som framkallar stark hetta, glöd, gnista eller låga på sådant sätt att stor risk för brand uppstår. Till exempel ska du inte röka i sängen eller lämna eld eller levande ljus obevakade.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H3 Läckage

Försäkringen gäller för

Skada av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp (spillvatten), även invändiga stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning
- anordning ansluten till ovan angivna system (till exempel tvättställ och värmepanna)
- badrum, duschrum eller annat våtutrymme som har golvrännor och som är byggt enligt den byggnorm och de branschregler samt branschens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installationstillfället
- kyl eller frys vid strömavbrott eller fel på anläggningen
- akvarium
- vattensäng
- brandsläckare
- oljefylld radiator.

Försäkringen gäller inte för skada

- genom utströmning från dränerings- eller dagvattensystem, tak, takavlopp, takränna, utvändigt stuprör, ventilations- eller rökkanal
- genom att vatten tränger upp ur avloppsledning eller anslutning till denna (till exempel handfat) till följd av regn, snösmältning eller högvatten. Se dock avsnitt H4 Väderfenomen.
- på det ytskikt inklusive tätskikt och dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar genom vilket läckage uppstått. Vid läckage genom yt- och tätskikt ser vi hela våtutrymmet (väggar och golv) som en enhet.
- på den installation eller föremål som läckt. Se dock avsnitt H6 Hushållsmaskiner, installationer, glas och sanitet.
- vid ny-, till- eller ombyggnad innan ledningssystemet/anordningen provats och visat sig vara felfri
- eller förlust på eller av den utströmmande vätskan
- genom kondens eller markfukt.

Särskilda aktsamhetskrav

- Kylskåp med ismaskin samt diskmaskin ska vara installerade med uppvikt plastmatta eller försedda med läckageskydd i form av underlägg.
- Installationer och montering ska vara fackmässigt utfört och följa tillverkarens, leverantörers eller installatörers anvisningar för användande, installation, skötsel och underhåll.
- Du ska se till att kranar är täta och att de är stängda när de inte används.
- I uppvärmd eller obobodd byggnad ska alla ledningar och behållare tömmas på vatten. Det vatten som blir kvar ska antrifrysbehandlas.
- I uppvärmd byggnad ska värmen vara tillräcklig för att förhindra frysning.
- Vattnets huvudkran ska vara stängd om huset lämnas obobott eller utan tillsyn.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Självrisk

Om skadan skett på grund av läckage genom våtisolering/tätskikt eller vid dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar, samt vid skada orsakad av utströmning från våtutrymme, som badrum, duschrum eller tvättstuga gäller särskild självrisk, se avsnitt E2. Om skada är orsakad av frysning gäller särskild självrisk, se avsnitt E2.

H4 Väderfenomen

Försäkringen gäller för skada

- på byggnad som är en direkt och oundviklig följd av
  - storm. För att det ska räknas som storm måste det ha blåst minst 21 meter per sekund.
  - föremål som stormen fört med sig
  - flaggstång eller träd som blåser omkull vid lägre vindstyrka
  - hagel (under förutsättning att försäkrad byggnad slagits sönder av haglet)
  - snötryck när yttertakets bärande konstruktion skadats på bostadsbyggnad
  - att översvämmande vatten till följd av skyfall, snösmältning, stigande sjö eller vattendrag strömmat från markytan direkt in i byggnad via ventil, fönster, dörröppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning. Med skyfall förstås här regn med en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn
- på lösöre inomhus av regn, köld eller annan oundviklig följd av att byggnad där egendomen finns skadats på sätt så som angivits i punkten ovan
- på egen fastmonterad radio- och tv-antenn inklusive parabol utomhus.

Försäkringen gäller inte för skada

- på revetering, puts och skorstensbeklädning annat än om de skadas av föremål som blåst omkull eller ryckts loss vid storm
- som beror på ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll eller angrepp av röta, korrosion eller insekter
- på tomtmark, se avsnitt C3
- på båthus, sjöbod, växthus, orangeri, badhytt eller drivbänk. Ersättning lämnas inte heller för egendom som förvarats däri.
- på simbassäng/pool och pooltäckning som är byggnadstillbehör
- på lös egendom utomhus annat än egen fastmonterad radio- och TV-antenn inklusive parabol samt inglasad balkong/altan
- orsakad av vatten som tränger in i byggnad genom grund eller liknande
- som består i eller orsakats av att altan-, balkong-, skärmtak eller liknande tak skadats på grund av snötryck eller snöoras.

Särskilda aktsamhetskrav

För snötryck gäller att du ska förebygga och förhindra skada genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt

D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Självrisk

För skada på byggnad genom översvämning gäller särskild självrisk, se avsnitt E2.

H5 Jordrörelser

Försäkringen gäller för skada

- vid jordskalv (minst 4 på Richterskalan), jordskred, plötsligt jordras, berggras, lavin eller vulkanutbrott.

Försäkringen gäller inte för

- skada vid jordrörelse orsakad av sprängning, schaktning, pålning, spontning, uppläggning av jord- eller stenmassor, gruvsdrift, vatten- eller vågerosion.
- skada på egendom orsakad av sättningar i mark eller grund om dessa inte är en direkt följd av jordskalv.

Sprickor i byggnad ersätts endast om de är så allvarliga att de avsevärt minskat funktionsduqligheten. Ytlig sprickbildning ersätts således inte.

Särskilda aktsamhetskrav

Se generella aktsamhetskrav, avsnitt D1. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Självrisk

För skada på byggnad och tomtmark genom jordrörelse gäller särskild självrisk, se avsnitt E2.

H6 Hushållsmaskiner, installationer, glas och sanitet

Försäkringen gäller för skada på

- hushållsmaskin. Med hushållsmaskin menar vi maskin för klädvård, disk, städning, förvaring eller tillagning av mat, luftrening, luftfuktning eller avfuktning.
- installationer för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation, gas eller elektricitet, som du äger, och som är avsedda för de byggnader som anges i försäkringsbrevet
- maskinell utrustning till brunn, nedgrävd simbassäng och poolduk eller annan pooltäckning till sådan bassäng
- sanitetsgoods
- glasruta i fönster eller dörr i byggnad
- annan elektrisk maskin eller apparat på grund av kortslutning, överslag eller överspänning
- tvätt i tvättmaskin eller torktumlare vid fel på maskinen
- livsmedel i kyl och frys och kostnader för att avlägsna dålig lukt i kyl och frys till följd av temperaturändring vid strömavbrott eller om kylan eller frysen går sönder.

Försäkringen gäller inte för

- skada på egendom orsakad av korrosion till exempel rost eller annan åldersförändring och som är
  - äldre än 15 år inom byggnad. Åldern räknas från det tillfälle då installationen första gången togs i bruk
  - utanför byggnad.

- skada på elvärmeslingor i badrum, tvättstuga eller annat våtutrymme
- skada genom kortslutning orsakad av vätska
- skada som orsakats av råttor, möss, getingar, bin, myror eller andra insekter
- skada på belysningsarmatur, dräneringssystem, tak, takränna, stuprör, skorsten/kakelugn och tillhörande rökgång, murverk eller ventilationshuv
- övriga skador på brunn, nedgrävd simbassäng och poolduk eller annan pooltäckning till sådan bassäng
- skada på utomhusbad
- kostnad för upptining av frusen ledning eller rensning vid stopp i avlopp
- skada som uppstått direkt eller indirekt genom byggnads- eller sprängningsarbete, översvämning eller vatten som trängt in i byggnaden
- skada på isolerglas som består i att rutorna blivit otäta
- skada på glas i drivbänk, växthus och orangeri.

Särskilda aktsamhetskrav

Skäliga åtgärder ska vidtas för att förhindra frysning av ledningssystem och därtill anslutna anordningar. Huset ska hållas under tillsyn och uppvärmt, så att ledningar och anordningar anslutna till dessa inte fryser vid kyla och kortare strömavbrott. I ouppvärmd eller obebodd byggnad ska alla ledningar och behållare tömmas på vatten. Det vatten som blir kvar ska antifrysbehandlas. Vattnets huvudkran ska vara stängd om huset lämnas obebott eller utan tillsyn.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H7 Trafikrelaterade skador

Försäkringen gäller för skada

- på försäkrad byggnad och/eller försäkrat lösöre i byggnad som skadats vid trafikolycka med fordon som omfattas av Trafikskadelagen eller skada orsakad av att flygplan eller annat luftfarkost störtar eller att delar från dessa faller ned
- på eller förlust av egendom som du har med dig eller på dig utanför bostaden vid trafikolycka med cykel, moped, bil eller annat fordon samt haveri med båt, flygplan eller annan farkost.

Försäkringen gäller inte för skada

- på byggnad eller lösöre till den del där ersättning kan lämnas genom trafikförsäkringen eller Trafikförsäkringsföreningen
- som inträffar då fordon, cykel eller farkost används under tävling eller träning för tävling eller vid hastighetskörning under tävlingsliknande former
- som inträffar då fordon, cykel eller farkost används på tävlingsbana, motorbana eller liknande, oavsett om området är inhägnat eller ej. Med motorbana för bil avses till exempel Anderstorp, Gotland Ring, Mantorp, Nürburgring med flera.

Särskilda aktsamhetskrav

Se generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

H8 Skada orsakad av vilda djur

Försäkringen gäller för skada

- som orsakats av vilda djur som tagit sig in i bostaden.

Försäkringen gäller inte för skada

- som orsakats av råttor, möss, getingar, bin, myror eller andra insekter.

H9 Skadedjur och äkta hussvamp

Vid upptäckt av skadedjur måste du utan dröjsmål underrätta Moderna Försäkringar eller av oss anvisat saneringsbolag. Du måste även underlätta för sanering, exempelvis genom att avlägsna lösöre som kan förhindra eller försvåra sanering (till exempel möbler, kläder, matvaror och porslin) samt svara för att stegar eller andra lyftanordningar finns tillgängliga.

H9.1 Husbock, hästmyra och annan virkesförstörande insekt

Försäkringen gäller för villa- och fritidshusförsäkring.

Försäkringen gäller för

- sanering och nödvändig reparation om byggnaden angrips av husbock, hästmyra eller annan virkesförstörande insekt.

Försäkringsskyddet börjar gälla sex månader efter försäkringens begynnelse. Samtliga försäkrade byggnader, med undantag av vad som sägs nedan, har försäkring mot husbock, hästmyra och annan virkesförstörande insekt som gäller om angreppet skett efter det att försäkring tecknats.

Om behandlingen kräver ingrepp i byggnaden ersätter vi friläggnings- och återställningskostnader, till exempel upptagning av väggar och golv. Vid reparation och återställande gäller värderingsreglerna enligt avsnitt F Hur egendom värderas och ersätts, dock med begränsningen att reparation aldrig får kosta mer än vad som motsvarar byggnadens marknadsvärde utan hänsyn till angreppen.

Försäkringen gäller inte för

- byggnad som är eller har varit ekonomibyggnad eller uthus vid lantgård av något slag eller flyttats från annan plats
- skador på rötskadat virke.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid skada orsakad av husbock, hästmyra eller annan virkesförstörande insekt.

H9.2 Bostadsohyra och sanering

Försäkringen gäller för villa- och fritidshusförsäkring.

Försäkringen gäller för

- invändig sanering av bostadsbyggnad och sanering av lösöre i bostadsutrymme mot
  - insekter och bostadsohyra som orsakar smittspridning, olägenhet för människors hälsa eller obehag. Åtagandet gäller under

försäkringstiden. Bekämpningen avser enbart levande insekter och avtalet omfattar inte några direkta eller indirekta skador som de kan orsaka. Om behandlingen inte kan utföras utan ingrepp i byggnaden svarar du själv för friläggnings- och återställningskostnader

- råttor och möss som orsakar smittspridning, olägenhet för människors hälsa eller obehag. Försäkringsskyddet börjar gälla tre månader efter försäkringens begynnelse.
- sanering mot getingar utvändigt på bostadsbyggnader och myror utvändigt i bostadsbyggnaders omedelbara närhet om dessa utgör olägenhet för människors hälsa eller vållar obehag. Försäkringsskyddet börjar gälla tre månader efter försäkringens begynnelse.

Försäkringen gäller inte för

- sanering om bostadshuset inte var fritt från ovan nämnda skadeinsekter när försäkringen började gälla. Försäkringen ersätter inte heller kostnader för sanering om du inte följt de instruktioner som du fått av vår samarbetspartner vid tidigare skadetillfälle
- sanering av byggnad och löseegendom som används i näringsverksamhet
- direkt eller indirekt skada på byggnad och löseegendom
- sanering av kläder och livsmedel
- kostnader för friläggning och återställande efter saneringen
- sanering mot husbock eller andra virkesförstörande insekter.

Självrisk

Du betalar ingen självrisk vid sanering mot bostadsohyra och insekter.

H9.3 Äkta hussvamp

Försäkringen gäller för invändiga angrepp på huvudbyggnad i Villa- och fritidshusförsäkring orsakad av äkta hussvamp.

Försäkringen ersätter

Kostnader för

- sanering av försäkrad huvudbyggnad vid invändiga angrepp av Äkta hussvamp (*Serpula Lacryman*) samt dess vilda form (*Serpula Himantiodes*), som kan fastställas vid typbestämning av fruktkropp och mycel. Med sanering avses fackmässiga åtgärder vid svampbekämpning enligt vid var tid gällande normer och myndighetsföreskrifter. Med invändiga angrepp avses även angrepp där svampen befinner sig utomhus men orsakar invändig skada
- reparation, inkluderat utbyte eller förstärkning, av bärande virke som genom angreppet fått sin bärförmåga påtagligt reducerad.

Försäkringen ersätter inte

Skada orsakad av svampangrepp

- inom sex månader från det att försäkringen trätt i kraft
- som kan härledas till tiden innan försäkringen trätt i kraft
- på huvudbyggnad som varit uthus eller ekonomibyggnad i jordbruksfastighet
- på byggnadsdelar utomhus, till exempel fasadbeklädnader, balkonger, utvändiga paneler, utomhustrappor, fönsterkarmar, lister, terrasser eller uterum
- av andra mögel- eller rötsvampar
- som kan härledas till ersättningsbar vatten- eller fuktskada
- som endast medfört missfärgning eller annan estetisk skada
- som medför indirekta skador, till exempel hyresbortfall.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska

- se till att föreskrifter som finns i lag eller som meddelats av myndighet följs vid reparation, ny-, om- eller tillbyggnad
- uppfylla de krav som ställs i Boverkets byggnadsregler eller som meddelats av lokal byggnadsnämnd samt följa den byggnorm och de branschregler som gäller
- se till att installationer och montering är fackmässigt utförda och att tillverkarens anvisningar för montering, skötsel och underhåll följs
- vid uppförande, reparation, om- eller tillbyggnad inte använda virke som är eller skäligen kan misstänkas vara angripet av hussvamp.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

Högsta ersättningsbelopp

Försäkringen omfattar sanerings- och reparationsåtgärder med sammanlagt upp till 1 000 000 kronor vid varje skadetillfälle. Vid reparation gäller som beloppsbegränsning dessutom att reparationskostnaden inte får överstiga byggnadens marknadsvärde omedelbart före svampangreppen.

Självrisk

Försäkringen gäller med vald grundsjälvrisk.

H10 Merutgifter och hyresbortfall vid egendomsskada

Blir den försäkrade bostaden helt eller delvis obrukbar till följd av ersättningsbar egendomsskada kan du också få ersättning för nödvändiga och skäliga merutgifter samt faktiskt hyresbortfall. Om försäkringen inte gäller för lösöre omfattar den inte merutgifter utan endast hyresbortfall.

H10.1 Merutgifter

Ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga merutgifter för kost, logi samt magasinering, dock högst under 24 månader från den dag skadan inträffat. Avdrag i ersättning görs för eventuella besparingar, till exempel uppvärmning, underhåll och avgifter.

H10.2 Hyresbortfall

Är din bostad eller del av den uthyrd kan ersättning lämnas med det belopp som du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnader för värme och andra driftskostnader som du spar under tiden. Ersättning lämnas under högst 24 månader från den dag skadan inträffat.

Vid skada på fritidshus lämnas ersättning till dess fritidshuset åter är brukbart, dock under högst ett år och med högst 30 000 kronor.

H11 Underförsäkringsgaranti

H11.1 Underförsäkringsgaranti lös egendom

Gäller för hem- och villahemförsäkring som omfattar lös egendom.

Försäkringen omfattar nyanskaffningar upp till 100 000 kronor som görs under försäkringstiden och som medför att värdet av din sammanlagda egendom överstiger försäkringsbeloppet för lös egendom i bostaden, se avsnitt G1 punkt 1.

Senast i samband med den nya försäkringsperioden, det vill säga första huvudförfallodagen efter nyanskaffningen gjorts, måste du dock se till att försäkringsbeloppet i din försäkring motsvarar värdet på din egendom. Om du inte gör detta riskerar du att få nedsatt ersättning.

H11.2 Underförsäkringsgaranti byggnad

Gäller för villa- och fritidshusförsäkring.

Om du under pågående försäkringsår har utfört en till-, om- eller nybyggnad som gör att värdet på din fastighet ökat med upp till 100 000 kronor medför inte det att du omedelbart blir underförsäkrad.

Senast i samband med den nya försäkringsperioden, det vill säga första huvudförfallodagen efter att till-, om- eller nybyggnad utförts, måste du dock se till att din försäkring motsvarar dina behov. Om du inte gör detta riskerar du att få nedsatt ersättning.

I Personskydd

I1 Ansvar

I1.1 Vad försäkringen gäller för

Gäller för hem- och villahemförsäkring, som omfattar lös egendom.

Gäller villa- och fritidshusförsäkring i din egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten om du tecknat villa- eller fritidshusförsäkring. Hemförsäkringen omfattar inte ansvar för dig i din egenskap av fastighetsägare, tomträttshavare eller ägare av byggnad på arrenderad mark.

Försäkringen gäller när någon kräver att du ska betala skadestånd för en person- eller sakskada som kan utredas genom ansvarsförsäkringen och som du orsakat under försäkringstiden och som du enligt gällande skadeståndsrätt är skyldig att betala. Försäkringen gäller för dig som privatperson.

I1.2 Skada orsakad av barn

Barn upp till fyraårsåldern blir normalt inte skadeståndsskyldiga för skador som de orsakar. Om barnet inte uppnått sådan ålder, bedömer vi barnets ansvar som om barnet uppnått fyraårsåldern. Detta gäller inte i den mån ersättning för skadan kan utgå från annan eller från annan försäkring.

I1.3 Skada på bostad

Försäkringen gäller för skada på bostad, hotellrum eller liknande som du hyr, lånar eller innehar med bostadsrätt (om tillägg för "Bostadsrättsförsäkring" tecknats). Skadan ska ha uppkommit genom

- brand, explosion
- utströmning av vätska, ånga eller gas från ledningssystem, kyl- eller frysanläggning, vattensäng eller akvarium.

Har skadan uppkommit på annat sätt omfattar försäkringen endast

- vatten- och avloppssystem och därtill anslutet sanitetsgods såsom tvättställ, badkar, toalettstol och bidé
- glas i fönster och dörrar
- kyl, sval, frys, spis, disk- och tvättmaskin
- maskinella anordningar i tvättstuga utanför bostaden.

Vid resa gäller försäkringen även för skada på inventarier i hotellrum eller annan hyrd eller lånad bostad.

11.4 Undantag

Försäkringen ersätter inte skada

- som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet
- som du orsakat uppsåtligt eller skada som uppstått i samband med att du utför uppsåtligt gärning som enligt svensk lag kan leda till fängelse. Undantaget tillämpas inte för någon som var i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken eller var under 12 år vid skadetillfället.
- som du orsakat genom grov oaktsamhet enligt 6 kap 1 a § brottsbalken. Undantaget tillämpas inte för någon som var i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken eller var under 12 år vid skadetillfället.
- som uppkommit på grund av slitage eller vanvård
- som tillfogats försäkrad person eller någon som tillhör samma hushåll som du
- som du är ansvarig för i egenskap av ägare eller innehavare av fastighet, tomträtt, bostadsrättslägenhet eller lägenhet som inte omfattas av denna försäkring. Undantaget avser inte obebodda tomter som du äger för eget privat bostadsändamål. I fråga om försäkrad jordbruksfastighet gäller försäkringen endast dig i egenskap ägare till bostadshus som bebos av någon av de försäkrade (villa- eller fritidshusförsäkring).
- som du är ansvarig för som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon då skadan uppkommit i följd av trafik med fordonet. Undantaget avser inte motordriven rullstol och inte heller trädgårdsredskap för privat bruk som inte är registreringspliktigt.
- som du är ansvarig för som ägare, brukare eller förare av vatten- eller luftfarkost. Undantaget avser inte paddelkanot, roddbåt upp till 5 meter och vågsurfbredda.
- som kan ersättas genom annan försäkring
- på egendom som du hyrt, lånat, bearbetat, reparerat eller på annat sätt tagit mer än helt tillfällig befattning med
- som uppkommit genom en förälders skadeståndsansvar enligt 3 kap. 5 § skadeståndslagen.

11.5 Hur vi tar hand om skadeståndskrav

Om du krävs på ersättning på grund av skada som kan omfattas av försäkringen och beräknas överstiga försäkringens självrisk

- ska du anmäla kravet till oss utan dröjsmål och följa våra anvisningar
- utreder vi om du är skadeståndsskyldig
- förhandlar vi med den som kräver skadestånd
- för vi din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rättegångskostnader
- betalar vi det skadestånd som du är skyldig att utge.

Blir det rättegång ska du genast underrätta oss om det och följa våra anvisningar. Vid rättegång betalar vi dina rättegångskostnader i den utsträckning de är skäliga och överensstämmer med vårt intresse i rättegången. Om vi inte får underrättelse om rättegången eller om våra anvisningar inte följs blir inte domen bindande för oss.

11.6 Högsta ersättningsbelopp

Vid personskada betalar vi högst 5 000 000 kronor per skadetillfälle.

Vid sakskada betalar vi högst 5 000 000 kronor per försäkringsår. Detta gäller även om

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga
- flera skador uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

12 Rättsskydd

12.1 Vem försäkringen gäller för

Rättsskyddet i din hemförsäkring gäller för dig i egenskap av privatperson och avser händelser i privatlivet, men gäller inte för dig i din egenskap av ägare till fastighet eller innehavare av tomträtt.

Rättsskyddet i villa- och fritidshusförsäkring gäller den försäkrade fastigheten och endast för dig i din egenskap av fastighetsägare/tomträttsinnehavare om fastigheten försäkrats. För försäkrad jordbruksfastighet gäller försäkringen inte tvist som rör annat än bostadshus som bebos av någon av de försäkrade (villa- eller fritidshusförsäkring).

12.2 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för tvist

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen
- som kan prövas av Mark- och Miljödomstolen enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster
- som kan prövas av Mark- och Miljödomstolen enligt 21 kap 1 § punkt 6 miljöbalken, dock med undantag för 32 kap 13 § miljöbalken.

I nämnda mål gäller försäkringen också för resning, dock endast om resning beviljats.

Begränsning

Försäkringen gäller inte om tvisten kan prövas av annan nämnd, myndighet eller instans än ovan angivna. Om tvisten kan prövas eller handläggs av någon annan nämnd, myndighet eller instans än ovan angivna ersätts endast kostnader som har uppkommit efter sådan prövning.

Försäkringen gäller inte heller för brottmål, se dock avsnitt 12.4, eller ärenden som handläggs enligt Lagen om domstolsärenden.

Vid tvist angående uppförande av byggnad betalas endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller dock inte om entreprenören efter slutbesiktningen bestridit att fullgöra sina kontraktsskyldigheter.

12.3 När du ska ha haft försäkring för att få rättsskydd

12.3.1 Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och om den gällt under en sammanhängande tid av minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss, om du tidigare har haft samma slags försäkring i annat bolag får du tillgodoräkna dig denna tid.

Tvist anses uppstå vid den tidpunkt när en part aktivt, helt eller delvis, avvisat ett framställt krav.

12.3.2 Om du inte har haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft sådan så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

12.3.3 Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskyddsförsäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört, kan du trots detta få rättsskydd genom denna försäkring om den varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Om rättsskydd beviljas tillämpas den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande försäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

12.4 Var försäkringen gäller

Du kan få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat

- inom Norden, och om tvisten prövas inom Norden
- utom Norden, om Reseförsäkring, se avsnitt 14, ingår i försäkringen, när du varit på resa och tvisten gäller dig i din egenskap av resenär.

Försäkringen gäller även för dig som förare eller brukare av motorfordon, husvagn, annat släpfordon eller fritidsbåt, segelbåda som du tillfälligt lånat eller hyrt utanför Norden. Rättsskyddet gäller då även för brottmål om den försäkrade misstänks eller åtalas för

- brott för vilket inte stadgas strängare straff än böter
- vållande till annans död samt
- vållande till kroppsskada eller sjukdom.

12.5 Undantag

Försäkringen gäller inte för tvist

- där värdet av vad som yrkas inte överstiger ett halvt prisbasbelopp och därmed ska handläggas enligt reglerna 1 kap 3d § rättegångsbalken, så kallade småmål. Detta gäller också vid tvist utomlands även om motsvarande bestämmelse saknas. Detta undantag tillämpas inte vid tvist till följd av identitetsstöld enligt avsnitt 17 Identitetsstöd eller vid tvist med Moderna Försäkringar på grund av försäkringsavtalet
- med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med. Har du hem- eller villahemförsäkring gäller dock försäkringen för tvist om vårdnad, umgänge, underhåll till barn och barns boende om tvisten uppkommit tidigast ett år efter det att äktenskapet, partnerskapet eller samboförhållandet upphörde
- som har anknytning till din nuvarande eller tidigare anställning, yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet inbegripet åtgärder för avveckling eller överlåtelse av verksamhet
- som har samband med borgensåtagande som du gjort, lån eller avtal som du träffat till förmån för någon avseende dennes förvärvsverksamhet eller tillänkta verksamhet
- som har samband med handel med aktier, optioner, obligationer, fondandelar, värdepapper, värdetransaktioner eller valutor
- som väcks med stöd av Lagen om grupprättegång och du är käredepart
- angående klander av bodelning, testamente eller arvsskifte, ogiltigförklaring eller tolkning av testamente, kränkning av laglott och andra arvstvister gäller försäkringen inte innan talan har väckts i domstol.

- som har samband med överlåtna krav
- som gäller ekonomiska åtgärder som för en privatperson är av ovanlig art eller omfattning
- som gäller fordran eller anspråk som överlåtit på dig, om det inte är uppenbart att överlåtelser skett innan tvisten uppkom
- som gäller dig som har nyttjanderätt för, är ägare, delägare eller innehavare till annan fastighet, lägenhet, tomträtt eller bostadsrätt än den som anges i försäkringsbrevet. För försäkrad jordbruksfastighet gäller försäkringen inte tvist som rör annat än bostadshus som bebos av någon av de försäkrade (gäller endast villa- och fritidshusförsäkring)
- som gäller köp av lägenhet, bostad, fastighet eller del därav utanför Norden samt för upplåtelse av nyttjanderätt till dessa, till exempel så kallad time-share
- som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost
- som gäller anspråk mot dig på grund av gärning som föranlett att du delgivits misstanke eller åtalats för brott som kräver uppsåt för straffbarhet
- om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad
- som gäller personskadereglering vid försäkringsbolag om skadelidande inte väckt talan vid domstol mot försäkringsgivaren (gäller ersättning genom trafik-, ansvars-, överfallsskydds-, sjuk- och/eller olycksfallsförsäkring)
- som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndskyldigheten kan omfattas av ansvarsförsäkring. Detta gäller oavsett om sådan försäkring var gällande eller inte
- rörande nedsättning av köpeskilling eller skadestånd enligt 4 kap 19 § jordabalken, så kallade dolda fel med mera, om det omtvistade beloppet, exklusive eventuell ränta understiger ett prisbasbelopp.

12.6 Vilket ombud du kan välja

För att försäkringen ska gälla måste du anlita ombud. Denne måste vara lämplig med hänsyn till de krav som kan ställas på ett ombud enligt svensk lag och praxis samt vara ledamot av Sveriges advokatsamfund (advokat) eller jurist anställd hos advokat eller på advokatbyrå eller kunna visa att denne har särskild lämplighet för uppdraget.

Vi har rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Svensk Försäkrings och Sveriges advokatsamfunds Ombudskostnadsnämnd. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av en sådan prövning. En förutsättning för att du ska få anlita ombud som inte är knuten till advokatbyrå är att ombudet förbundit sig att i händelse av tvist godta Svensk Försäkrings Nämnd för Rättsskyddsfrågors prövning av dennes arvode och övriga kostnader i ärendet. I tvist som handläggs utomlands måste du anlita ombud som vi godkänner.

12.7 Vilka kostnader försäkringen ersätter

Genom försäkringen ersätts nödvändiga och skäliga kostnader vid tvist om du inte kan få dem betalda av motpart eller staten. Med nödvändiga och skäliga kostnader menas bland annat att kostnaderna måste stå i rimlig proportion till det belopp tvisten gäller. Av ombudets kostnadsräkning ska framgå vilka åtgärder ombudet har vidtagit samt tidsåtgången för dessa åtgärder med motivering av uppkomna sakkunnigkostnader. Med kostnadsräkningen ska lämnas upplysning om resultatet i tvisten samt bifogas dom, beslut eller förlikningsavtal.

Betalning á conto kan utgå först efter särskild prövning och högst var sjätte månad. Á conto kan endast utgå om ärendet är särskilt omfattande eller långvarigt.

12.7.1 Försäkringen ersätter

- ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen. Ombuds tidsspillan ersätts högst i enlighet med Domstolsverkets föreskrifter angående beräkning av ersättning för tidsspillan.
- nödvändiga och skäliga kostnader för utredning som anskaffats före rättegång och efter det att tvist uppstått, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud
- kostnader för bevisning i rättegång och i skiljedomsförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du ålagts att betala till motpart eller staten efter domstolsprövning eller skiljedomsförfarande
- rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart, under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade prövats
- kostnader som uppkommer för medlare som rätten förordnat.

12.7.2 Försäkringen ersätter inte

- kostnader för eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud
- merkostnader som uppstår genom att du eller ditt ombud gör sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt handlar försumligt
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ersätts enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen
- ombudskostnader som får anses ingå i skadestånd som tillerkänts försäkrad
- kostnad för indrivning av obetald fordran.

12.8 Självrisk

Självrisken framgår av avsnitt E2.

12.9 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp. Bevisning och egna utredningskostnader ersätts med högst 35 000 kronor.

Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stödjer sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter
- flera tvister, med en eller flera motparter, uppstår som direkt eller indirekt följd av fastighetsöverlåtelse. Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Om flera tvister uppkommer ska dessa räknas som en tvist om de enligt 14 kap RB handläggs eller skulle ha kunnat handläggas gemensamt i en rättegång vid domstol, även om de handläggs som olika mål vid ett eller flera tillfällen.

12.10 Återkrav

I den mån ersättning lämnats på grund av försäkringen inträder vi i din rätt mot annan.

13 Överfallsskydd

13.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller

- för hem- och villahemförsäkring som omfattar lös egendom
- för dig som privatperson om du själv har utsatts för något av de nedan, se 13.3.1, uppräknade gärningar angivna i brottsbalken
- för dödsfallsersättning med ett engångsbelopp, se 13.3.5, ifall en närstående person till dig uppsåtligen dödas.

Försäkringen gäller inte

- för skada som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.
- om skadan tillfogats dig av annan som också omfattas av denna försäkring.
- om skadan har samband med brottslig handling som du utfört eller har utfört. Överfallsskyddet gäller inte heller om ditt deltagande i brottslig handling är i form av medverkan, försök, förberedelse eller stämpling till brott.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska inte agera på sådant sätt att du utan skälig anledning utsätter dig för risken att skadas. Detta innebär till exempel att du inte ska

- tillgripa eller hota om våld
- ge dig in i eller stanna kvar i situationer eller miljöer där bråk uppstår, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer
- uppträda provocerande i tal eller handlingar.

Risken att hamna i en sådan situation ökar dessutom om du är påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel eller använder läkemedel på ett felaktigt sätt.

Aktsamhetskraven ovan tillämpas inte om du utsätts för sexualbrott.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

13.2 Särskilda krav vid skada

För att kunna få ersättning måste du

- utan dröjsmål anmäla skada till polisen på den ort eller i det land där händelsen inträffade
- medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har
- utan dröjsmål uppsöka läkare samt uppvisa läkarintyg
- kunna uppvisa en lagakraftvunnen dom om vi begär det eller – om gärningsmannen är okänd – en slutförd förundersökning gjord av polisen.

13.3 Ersättningsbelopp

Ersättning från överfallsskyddet lämnas i form av ett fast ersättningsbelopp, se 13.3.1. Ersättningen är schabloniserad och inkluderar kränkning, sveda och värk samt kostnader under akuttid. Om du har utsatts för upprepade brott av samma gärningsman vid olika tillfällen eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle lämnas endast ett ersättningsbelopp.

Utöver den fasta ersättningen kan du få ersättning för medicinsk invaliditet, tandskada och dödsfall, se 13.3.1 - 13.3.4.

Förutsättningen för att få ersättning genom någon av momenten 13.3.1 - 13.3.4 är att du som privatperson själv har utsatts för något av de i avsnitt 13.3.1 uppräknade gärningar angivna i brottsbalken. Utöver detta kan du få ersättning om en nära anhörig uppsåtligt dödas, se 13.3.5. Vid varje skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen för dessa moment, 13.3.1 - 13.3.5, begränsad till högst 1 000 000 kronor, även om flera personer som omfattas av försäkringen skadats.

13.3.1 Fast ersättningsbelopp

Ersättning lämnas med ett fast ersättningsbelopp enligt nedan:

Överfallsskada	Ersättningsbelopp
Misshandel som inte är ringa och som är utförd av en gärningsman	8 000 kr
Misshandel utförd av flera gärningsmän eller en gärningsman med vapen	12 000 kr
Grov misshandel <ul style="list-style-type: none"> – om gärningen inte medfört sjukskrivning – om gärningen medfört akut sjukskrivning i högst en vecka – om gärningen medfört akut sjukskrivning under längre tid än en vecka	10 000 kr 15 000 kr 30 000 kr
Sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap 6 § 1 st och sexuellt utnyttjande av barn enligt 6 kap 5 §	30 000 kr
Sexuellt tvång enligt 6 kap 2 § 1 st	50 000 kr
Grovt sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap 6 § 2st	60 000 kr
Grov misshandel som medfört livshotande kroppsskada	70 000 kr
Mordförsök eller dråpförsök <ul style="list-style-type: none"> – om gärningen inte medfört livshotande kroppsskada – om gärningen medfört livshotande kroppsskada	70 000 kr 120 000 kr

Överfallsskada	Ersättningsbelopp
Våldtäkt, grovt sexuellt tvång enligt 6 kap 1 § 1-3 st, 2 § 3 st	90 000 kr
Grov våldtäkt enligt 6 kap 1 § 4 st	110 000 kr
Våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap 4 § 1-2 st, 4 § 3 st	150 000 kr

13.3.2 Medicinsk invaliditet

Med medicinsk invaliditet menas en för framtiden bestående nedsättning av kroppens totala rörelse- och funktionsförmåga. Bedömningen görs utifrån vad som objektivt kan fastställas och utan hänsyn till yrke och fritidssysselsättning. Som medicinsk invaliditet räknas även bestående värk, förlust av sinnesfunktion eller inre organ. Försäkringen ersätter medicinsk invaliditet upp till en maximal ersättning om 15 prisbasbelopp för bestående men orsakade av överfallsskadan.

Vid beräkningstillfället tillämpas gällande prisbasbelopp. Den medicinska invaliditetsgraden beräknas med tillämpning av Svensk Försäkrings vid tidpunkten för beräkningen gällande tabellverk. Rätt till invaliditetsersättning uppkommer när ditt tillstånd är bestående och ej livshotande. Rätten till ersättning inträder dock tidigast 12 månader efter skadedagen.

Ersättningsbeloppet räknas fram genom att procentsatsen motsvarande invaliditetsgraden multipliceras med försäkringsbeloppet. Försäkringsbeloppet på 15 prisbasbelopp minskas med 5 procent för varje år från och med det att du fyllt 56 år. Minskningen upphör vid 71 års ålder då 20 procent återstår av det ursprungliga kapitalbeloppet.

13.3.3 Tandskada

Vid behov av tandläkarvård till följd av överfallet ersätts nödvändiga och skäligen kostnader för behandling som utförts av tandläkare och som omfattas av statligt tandvårdsstöd. För tandbehandling hos tandläkare som inte är ansluten till Försäkringskassan ersätter försäkringen den avgift du skulle ha haft om tandläkaren varit ansluten till Försäkringskassan.

Behandling och arvode ska ha godkänts av oss i förväg, akuta åtgärder undantagna. Ersättning lämnas för kostnader för behandling inom fem år från överfallet.

Måste slutbehandlingen på grund av din ålder uppskjutas till senare tidpunkt, ersätts även kostnader för den uppskjutna behandlingen under förutsättning att vi innan du fyllt 25 år godkänt den uppskjutna behandlingen. Slutbehandlingen måste sedan ske innan du fyller 30 år. Ersättning lämnas endast för en slutbehandling per skada.

Med tandskada menas även skada på tandprotes som var på plats i munnen när den skadades.

13.3.4 Dödsfallsersättning

Om du avlider till följd av de händelser som försäkringen omfattar lämnar försäkringen ett engångsbelopp på 30 000 kronor. Beloppet betalas ut till dödsboet.

13.3.5 Nära anhörig

Om närstående person till dig uppsåtligen dödas lämnar försäkringen ett engångsbelopp på 30 000 kronor. Med närstående person menar vi make/maka, sambo, registrerad partner, barn, syskon, föräldrar, barnbarn, mor- och farföräldrar och svärföräldrar.

13.4 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

14 Reseförsäkring

14.1 Vad försäkringen gäller för

Gäller för hem- och villahemförsäkring som omfattar lös egendom.

Reseförsäkringen gäller för dig under resa som du företar i egenskap av privatperson förutsatt att försäkringen trätt i kraft innan resa påbörjats. Reseförsäkringen gäller inte för skada som inträffar under tjänsteresa eller skada som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

Definition

Med närstående person menar vi make/maka, sambo, registrerad partner, barn syskon, föräldrar, barnbarn, mor- och farföräldrar och svärföräldrar.

Försäkringen gäller för

- privata resor utanför Norden under de första 45 dagar av resan räknat från avresedagen. Resa anses påbörjad när du lämnar din bostad och i direkt anslutning därefter lämnar din hemortskommun och resan avslutas när du återvänder till din bostad i din hemortskommun.

För privata resor inom Norden gäller försäkringen på samma sätt, dock endast om resan är avsedd att vara mer än i två dygn.

Är du inte varaktigt boende i Sverige gäller försäkringen enbart för skada som inträffat i Sverige.

Försäkringen gäller inte för

- kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då avresan startade. Vid akut försäkring som inte kunnat förutses ersätter vi dock kostnader som beror på försämringen
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning eller konvention. Om du inte är ansluten till försäkringskassan i Sverige, betalar vi bara den kostnad som vi skulle ha ersatt om du varit ansluten
- kostnader som har samband med graviditet eller förlossning som uppstått efter den 28:e veckan av graviditeten
- för vård- och resekostnader som har samband med planerad behandling/operation
- kostnader för vistelse på badanstalt, hälso- eller rehabiliteringshem och därmed förenade resor
- kostnader enbart på grund av att syftet med resan går förlorat, till exempel att du inte kan bada, sola, dyka, åka skidor eller spela golf.
- kostnader som beror på sjukdom eller olycksfall som uppkommit i samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet
- kostnader som är försäkrade av att fartyg eller flygplan på grund av din skada måste ändra sin färdplan
- kostnader för privat sjukvård inom Norden
- skada som drabbar dig under deltagande i match eller tävling som representant för idrottsförening som är ansluten till idrottsförbund
- skada som drabbar dig under deltagande i boxning, brottning, budo eller därmed jämförlig idrottsutövning
- skada som drabbar dig under deltagande i särskilt anordnad hastighetstävling eller träning med bobsleigh, rodel, motordrivet fortkaffningsmedel

- skada som drabbar dig under offpistiskidåkning, freestyleskidåkning, backhoppning, fallskärmsbrottning, segelflygning, ballongflygning, drakflygning, skärmflygning, kitesurfning eller liknande aktivitet
- skada som drabbar dig under bungy jump, avancerad bergsbestigning, bergsklättring, klättring på is, snö eller liknande aktivitet
- skada som drabbar dig under dykning med tub eller fridykning till ett större djup än fem meter. Om du innehar giltigt internationellt dykcertifikat tillåts dykning med tub ned till 18 meter
- för sjukdom eller olycksfall som inträffar i områden som är på 5 000 meters höjd eller högre.

Särskilda aktsamhetskrav

- Du ska inte företa resa i strid med medicinska råd av läkare
- Du får inte göra dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan
- Du ska inte agera på sådant sätt att du utsätter dig för risken att skadas. Du ska till exempel inte tillgripa eller hota om våld, ge dig in i eller stanna kvar i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar. Risken att hamna i en sådan situation ökar dessutom om du är påverkad av alkohol, narkotika, andra berusningsmedel eller använder läkemedel på ett felaktigt sätt.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

14.2 Läke- och resekostnader

Vi betalar vid olycksfall eller akut sjukdom nödvändiga och skäligen kostnader för

- sjukhus- och läkarvård samt för annan behandling som legitimerad läkare på plats föreskriver
- provisorisk behandling av akuta tandbesvär som uppkommit under resan och som måste åtgärdas utanför hemorten i Sverige. Högsta ersättningsbelopp är då 3 000 kronor.

Behandling av läkare ska i förväg godkännas av Moderna Försäkringar.

Vid tandskada till följd av olycksfall ska föreslagen behandling och kostnader godkännas av Moderna Försäkringar i förväg. Efter bedömning har Moderna Försäkringar alltid rätt att kräva att du återvänder till Sverige för behandling.

- resor i samband med ersättningsbar vård och behandling. Du ska anlita det billigaste färdstätt som kan användas med hänsyn till ditt tillstånd. Använder du egen bil får du ersättning enligt Skatteverkets schablonbelopp för reseavdrag.

För ovanstående kostnader får du ersättning i upp till 60 dagar från första läkarbesöket.

14.3 Merkostnader

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäligen merkostnader för

- förlängning av vistelsen på en ort eller ändring av förläggningssättet, på grund av olycksfall eller akut sjukdom, enligt legitimerad läkares föreskrifter. Vi ersätter också motsvarande merkostnader för medföljande försäkrade eller upp till två personer från medföljande resesällskap, som tvingas stanna kvar hos den sjuke eller skadade. Ersättning lämnas i högst 60 dagar.

- resa till hemorten i Sverige om du inte kan åka hem som planerat på grund av sjukdom eller olycksfall och som sker enligt läkares föreskrift och innebär ett dyrare färd sätt. Vi ersätter också motsvarande merkostnader för medföljande försäkrad. Färd sättet ska vara föreskrivet av läkare efter samråd med Moderna Försäkringar.
- resa till hemorten i Sverige med reguljärt transportmedel om du tvingas avbryta resan på grund av att närstående person i Sverige blivit allvarligt sjuk, råkat ut för allvarligt olycksfall eller avlidit
- resa till hemorten i Sverige med reguljärt transportmedel om oförutsedd händelse har inträffat som orsakat väsentlig egendomsskada på din bostad i Sverige
- två närståendes resa till dig från hemorten i Sverige och åter samt uppehållskostnader, om du drabbas av sjukdom eller olycksfall som av legitimerad läkare betraktas som livshotande. Alla resor ska i förväg godkännas av Moderna Försäkringar. Ersättningen begränsas till sammanlagt 50 000 kronor.
- transport till hemorten i Sverige av försäkrad, som oväntat har avlidit under resan. Vi betalar också merkostnader för medföljande försäkrads hemresa. Vid dödsfall utomlands kan vi istället för hemtransport av den avlidne ersätta kostnad för begravning på platsen, dock högst 25 000 kronor.
- resa, kost och logi för två närstående personer, som reser från hemorten i Sverige för att delta i begravningen av avlidne försäkrad, om den avlidne inte transporterats hem. Ersättning begränsas till sammanlagt 50 000 kronor.

14.4 Outnyttjad resekostnad

Försäkringen ersätter outnyttjad resekostnad för dig om

- påbörjad resa inte kan utnyttjas för att du drabbas av akut sjukdom eller olycksfall och du
  - av läkare ordineras vila inomhus under mer än två dygn.
  - blir intagen på sjukhus.

Saknas ordination om vila inomhus i läkarintyget beräknas antalet sjukdagar vid följande sjukdomar enligt schablon:

Sjukdom	Antal sjukdagar (vila inomhus)
Övre luftvägsinfektion med feber	3 dagar
Tarminfektion/magsjuka	3 dagar
Halsont med feber	3 dagar
Influensa	4 dagar
Bihåleinflammation med feber	3 dagar
Öroninflammation i mellanörat	3 dagar
Lunginflammation	4 dagar
Vattkoppor	4 dagar
Ryggskott/ischias	3 dagar

Ersättning lämnas även för medföljande försäkrads resekostnader om denne väsentligen inte kunnat utnyttja resan som planerat eftersom sjukdomen/olycksfallet krävt intensivvård på sjukhus eller ständigt tillsyn på hotellrum utöver vad som anges ovan.

- påbörjad resa avbryts för att du drabbas av akut sjukdom eller olycksfall och av Moderna Försäkringar blir föreskriven att du måste åka hem i förtid. Ersättning lämnas även för medförsäkrade som åker hem i förtid tillsammans med dig.
- oförutsedd händelse inträffat som orsakat väsentlig egendomsskada på din bostad i Sverige
- närstående person i Norden har blivit allvarlig sjuk, råkat ut för allvarligt olycksfall eller avlidit
- medföljande försäkrad person avlider. Ersättning lämnas inte till den avlidnes dödsbo.

Särskilda krav vid skada

För att få ersättning måste

- du styrka ditt krav med läkarintyg utfärdat av behandlande läkare på platsen, medicinska journaler och andra handlingar som kan vara av betydelse vid skaderegleringen
- en av Moderna Försäkringar godkänd läkare godkänner ditt vårdbehov, ordination eller hemresa.

Ersättning för outnyttjad resekostnad

Ersättning för outnyttjad resekostnad lämnas med så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan antalet outnyttjade dagar och resans totala antal dagar. Som första sjukdag räknas dagen för första läkarbesöket.

Ersättning lämnas med den beräknade resekostnaden per dag med högst 1 000 kronor per person och dag. Ersättningen begränsas dock till sammanlagt högst 40 000 kronor per person dock högst till resans pris. Från ersättningen drar vi av den återbetalning som vid avbrott i resan kan fås från researrangör, trafikföretag, hotell eller liknande.

Med outnyttjad resekostnad menas före skadetillfället erlagt belopp för resa, kost, logi, greenfee, arrangemang, liftkort, hyrbil, utflykter och liknande som inte kan utnyttjas. Vid resa från Sverige med egen eller hyrd bil/husbil räknas dessutom som resekostnad körsättning beräknad enligt Skatteverkets schablonbelopp för reseavdrag, för närmaste färdväg från resans start (hemorten eller biluthyrningskontoret) till platsen där resan avbryts och åter (till hemorten eller det ställe där det hyrda fordonet återlämnas), dock högst 5 000 kilometer.

14.5 Katastrofskydd

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga merkostnader för omedelbar hemresa till Sverige om du omedelbart måste avbryta din utlandsresa i förtid på grund av att det

- har uppstått en naturkatastrof* eller epidemi
- har uppstått en situation som kan betraktas som terrorism** eller om det är en överhängande fara för terrorism**
- har uppstått krig eller krigsliknande tillstånd.

* Med naturkatastrof avses händelser som är av sådan omfattning att lokala räddningsstyrkor inte klarar av att hantera situationen själva utan behöver nationell eller internationell assistans, till exempel jordbävningar och orkaner.

** Med terrorism menas en handling, inklusive våld eller hot om våld, som begåtts med politiskt, religiöst, ideologiskt eller etniskt mål/ grund, inklusive syftet att påverka en regering eller sprida offentlig rädsla. En sådan handling betraktas som terrorism, oavsett om den begås av en eller flera personer, och oavsett om de handlar på egen hand eller i förbindelse med en eller flera organisationer och/eller myndigheter.

Begränsningar

- Händelsen ska ha inträffat på det resmål där du befinner dig och ha ägt rum under resan
- Händelsen ska ha fått till följd att Sveriges Utrikesdepartement avråder från resor till det aktuella området eller svenska staten väljer att sätta in krisberedskap för att evakuera från utlandet
- I område som drabbats av krigsutbrott gäller försäkringen inom tre månader räknat från oroligheternas utbrott om du vistades i det drabbade området vid utbrottet och du inte har deltagit i händelserna eller tagit befattning med dem som rapportör eller liknande.

Försäkringen gäller inte

- om du vid en tidigare tidpunkt har ignorerat att följa det Svenska Utrikesdepartementets rekommendationer till evakuering
- kostnader som kan ersättas från annat håll enligt lag, annan författning, konvention, garanti eller från hotell, uthyrare, researrangör, resebyrå, transportföretag och liknande
- på en krigsskådeplats*. Dock gäller försäkringen, om du befinner dig på krigsskådeplatsen vid krigshandlingens start, om villkoren som anges under begränsningar ovan är uppfyllda

* Med en krigsskådeplats innefattas ett område upp till 100 kilometer från den plats eller de platser, där det pågår krigshandlingar.

Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar högst 10 000 kronor per försäkrad person.

14.6 Resestartskydd

Om du inte kommer i tid till utgångspunkten i Norden för bokad resa kan ersättning lämnas för nödvändiga och skäliga extrakostnader som kan uppstå för att du ska kunna ansluta dig till resan.

Ersättning lämnas endast om förseningen beror på att allmänt färdmedel eller privat bil råkat ut för trafikolycka, väderlekshinder eller tekniskt fel. Åker du med privat bil måste förseningen uppstå under den direkta färden till resans utgångspunkt.

Den högsta ersättning du kan få är den ursprungliga resans pris.

Särskilt aktsamhetskrav

Du ska ha påbörjat färden i så god tid att du under normala förhållanden skulle ha hunnit checka in dig och ditt bagage i enlighet med vad som krävs av researrangör och transportföretag.

14.7 Självrisk

Din självrisk framgår av ditt försäkringsbrev. För momenten Läke- och resekostnader samt Merkostnader gäller försäkringen med dubbel vald grundsjälvrisk om skadebeloppet överstiger 20 000 kronor.

15 Krisförsäkring

Försäkringen lämnar ersättning för kristerapi för försäkrad som drabbas av akut psykisk kris till följd av skada som är ersättningsbar enligt grundvillkoret.

Försäkringen gäller vid ersättningsbar skada till följd av

- rån, överfall eller våldtäkt
- brand eller inbrott i den försäkrade bostaden
- naturkatastrof eller terroristhandling.

Försäkringen gäller inte för

- psykisk ohälsa som är en följd av skada som tillfogas dig av någon annan som omfattas av försäkringen
- något som har samband med din yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet
- akut psykisk kris som uppkommer eller har samband med att du utför eller medverkar till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fängelse.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp är ett halvt prisbasbelopp per försäkrad.

Försäkringen omfattar högst tio behandlingstillfällen samt skäliga och nödvändiga resekostnader inom Sverige om du reser mer än 30 kilometer per behandlingstillfälle. Behandlingen ska utföras av legitimerad psykolog i Sverige. Behandlingarna ska ske inom ett år från skadetillfället. Samtliga kostnader ska på förhand godkännas av Moderna Försäkringar.

Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/ psykologkonsultation.

Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

16 Mobbing

Försäkringen gäller för hem- och villahemförsäkring.

Försäkrad

Mobbing gäller för de barn i hushållet under 18 år som går i skola, omfattas av försäkringen enligt avsnitt B Vem försäkringen gäller för och drabbats av kränkande behandling i skolan. Med skola avses i försäkringen sådan undervisning som omfattas av skolväsendet enligt Skollagen (2010:800).

16.1 Krishjälp vid kränkande behandling

Försäkringen lämnar ersättning för kristerapi för försäkrad, se 16 Försäkrad, som drabbats av akut psykisk kris till följd av kränkande behandling i skolan. För att erhålla Krishjälp vid kränkande behandling ska en anmälan till Barn- och Elevombudet gjorts. Anmälan ska leda till utredning och ej överlämnas till annan myndighet. Krishjälp medges även om Barn- och Elevombudet omprövar anmälan efter behandling av annan myndighets eller fristående huvudmans klagomålshantering.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp för kristerapi är ett halvt prisbasbelopp per försäkrad.

Försäkringen omfattar högst tio behandlingstillfällen och skäliga och nödvändiga resekostnader inom Sverige över 30 kilometer per behandlingstillfälle. Behandlingen ska utföras av legitimerad psykolog i Sverige.

Behandlingarna ska ske inom ett år från skadetillfället. Samtliga kostnader ska på förhand godkännas av Moderna Försäkringar. Med kostnader för behandling avses arvode för samtalsterapi/psykologkonsultation.

16.2 Stöd under förändring

Om en anmälan till Barn- och Elevombudet som avser kränkande behandling i skolan utmynnar i kritik mot skolan lämnar försäkringen ersättning med ett engångsbelopp om 10 000 kronor. Kritiken måste innehålla en uppmaning till skolan att till någon del förändra sitt arbete beträffande kränkande behandling.

Endast ett belopp kan utgå per försäkrad per försäkringsår. Endast ett belopp kan utgå per anmälan.

Ersättningen är ett schablonbelopp och avser att underlätta vardagen för den som drabbats av kränkande behandling under den tid det tar för skolan att korrigera sitt arbete enligt den kritik som riktats av Barn- och Elevombudet enligt ovan.

16.3 Stöd vid skadeståndstalan till följd av kränkande behandling i skolan

Om Barn- och Elevombudet väcker talan i domstol om skadestånd till följd av kränkande behandling av försäkrad, se 16 Försäkrad, lämnar försäkringen ersättning med ett engångsbelopp om 30 000 kronor. Endast ett belopp kan utgå per försäkrad per försäkringsår. Endast ett belopp kan utgå per tvist.

Ersättningen är ett schablonbelopp och avser att underlätta vardagen för den som drabbats av sådan kränkande behandling som lett till att Barn- och Elevombudet väcker talan om skadestånd för kränkande behandling mot skolan.

17 Identitetsstöld

17.1 När försäkringen gäller och för vem

Försäkringen gäller för hem- och villahemförsäkring och för de personer som omfattas av försäkringen enligt avsnitt B Vem försäkringen gäller för. Försäkringen gäller för identitetsstöld som skett, eller vars direkta följder uppstår, under försäkringstiden.

Vad som avses med identitetsstöld

Med identitetsstöld avses situationer där tredjeman, utan den försäkrades samtycke, använder sig av den försäkrades identifikationsbevis i syfte att begå bedrägeri eller annan kriminell handling. Det kan exempelvis handla om att öppna ett bankkonto, ansöka om kreditkort, låna eller registrera telefonabonnemang i den försäkrades namn. Varje handling, eller flera upprepade sammanhängande handlingar, som uppstår till följd av identitetsstöld är att betrakta som en och samma skadehändelse.

Vad som avses med identifikationsbevis

Med identifikationsbevis avses varje legitimation som är avsedd att identifiera den försäkrade, till exempelvis pass, bankkort, körkort, personnummer, kontonummer, inloggningskoder, digitalsignatur och pinkoder.

17.2 Vad försäkringen gäller för

- Utgifter för juridisk assistans upp till 30 000 kronor för händelser som omfattas under Vad som avses med identitetsstöld. Utgifterna för juridisk assistans ska täcka nödvändiga och skäliga kostnader för att begränsa skadan, till exempel bestrida oriktiga pengakrav och radera oriktiga betalningsanmärkningar i kreditdatabaser om det är en direkt följd av identitetsstölden. Begränsningen på 30 000 kronor för ersättning för juridiskt ombud gäller för varje skadehändelse och försäkringsperiod.

- Kostnader för att återanskaffa stulna identifikationsbevis. Med kostnader avses direkta kostnader, till exempel avgifter och kostnader för fotografering. Ersättning lämnas med högst 1 000 kronor för varje skadehändelse och med högst 2 000 kronor under en försäkringsperiod.
- Om den försäkrade är i tvist med påstådda fordringsägare till följd av identitetsstöld gäller inte undantaget i rättsskydds-försäkringen för tvister som ska handläggas som ett så kallat småmål, avsnitt 12 Rättsskydd.
- Om den försäkrade är i tvist med påstådda fordringsägare till följd av identitetsstöld, och tvisten inte kan handläggas som ett så kallat småmål vid en rättslig prövning, gäller villkoren för rättsskydd enligt avsnitt 12 Rättsskydd och inte enligt avsnitt 17 Identitetsstöld.

17.3 Vad försäkringen inte gäller för

- Förlust av information (immateriell skada).
- Ekonomisk skada oavsett om det är direkt eller indirekt sammanhängande med identitetsstöld.
- Identitetsstöld som har utförts av någon som omfattas av samma försäkring som du.
- Identitetsstöld som har utförts av familjemedlem som inte omfattas av din försäkring.
- Skada som har samband med den försäkrades yrkes- eller tjänsteutövning eller annan förvärvsverksamhet.

17.4 Dina skyldigheter

Om du upptäcker en identitetsstöld ska du utan dröjsmål

- göra en polisanmälan
- kontakta betalkortutgivare, banker och andra som det är relevant att underrätta om den aktuella identitetsstölden
- anmäla till oss att en identitetsstöld har inträffat.

17.5 Självrisk

Identitetsstöld gäller utan självrisk.

J Bostadsrättsförsäkring

Bostadsrättsförsäkring kan tecknas som tillägg till hemförsäkring och gäller för den bostad som framgår av försäkringsbrevet.

J1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar den bostadsrättslägenhet som anges i försäkringsbrevet och gäller för:

- egendom i den försäkrade bostadsrätten som enligt lag är fast egendom och som du enligt lag eller bostadsrättsföreningens stadgar är underhålls-/reparationsskyldig för
- till bostadsrätten tillhörande tomtmark som du enligt lag eller bostadsrättsföreningens stadgar är underhålls-/reparationsskyldig för
- egen bekostad fast inredning i bostadsrätten inklusive egen fast monterad radio- och tv-antenn utomhus (inklusive parabol) samt inglasad balkong/altan
- ytskikt och tätskikt ersätts vid läckageskada genom yt- och tätskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnads- eller ombyggnadstillfället, enligt avsnitt H3 Läckage.

J2 Värdering

Skada på bostadsrättslägenhet värderas enligt samma regler som skada på byggnad, se avsnitt F3 Värdering av skada på byggnad och F4 Värdering av skada på tomtmark.

J3 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller

- i tillämpliga delar för skada på försäkrad egendom enligt avsnitt
  - H Egendomsskydd
  - L Allriskförsäkring för byggnad
- för dig som innehavare av den bostadsrätt som anges i försäkringsbrevet med de regler som är tillämpliga i avsnitt
  - I1 Privatansvar
  - I2 Rättskydd.

Försäkringen gäller inte för

- skada eller del av skada som kan ersättas av bostadsrättsföreningens fastighetsförsäkring.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska ta hand om den försäkrade egendomen med normal aktsamhet och omsorg så att skada på eller förlust av egendomen så långt som möjligt förhindras.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

J4 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

J5 Självrisk

Självrisken framgår av ditt försäkringsbrev.

Du får ersättning för den förhöjda självrisken som överstiger grundsjälvrisken

- enligt avsnitt E2 Särskild självrisk
- vid skada genom
  - översvämning, se avsnitt H4 Väderfenomen
  - jordrörelse, se avsnitt H5 Jordrörelse.

K Allriskförsäkring för lösöre

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

K1 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för försäkrad lös egendom, se avsnitt C1 Vad är försäkrat.

K2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för

- förlust eller skada på försäkrad egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).

Försäkringen gäller inte för

- skadehändelser som omfattas av grundskyddet
- skada som uppkommit genom förlitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- skada eller förlust till följd av felaktigt handhavande, bearbetning, reparation eller rengöring
- skada på eller förlust av
  - lånad eller hyrd egendom (dock omfattas lånad och hyrd egendom från skola eller landsting)
  - kontanter och värdehandlingar samt mynt-, sedel- eller frimärksamlingar av numismatiskt eller filatelistiskt värde
  - djur eller skada och förlust orsakad av djur eller insekter
  - cykel, fallskärm, modellflygplan samt utrustning och delar till dessa
  - paddelkanot, kajak eller vågsurfingbräda
  - brygga eller uthus på annans mark
  - egen bekostad fast inredning i bostad
  - läsbyte
  - golfutrustning
  - egendom som förlagts
  - stölbegärlig egendom som lämnats kvar, glömts eller förvaras i exempelvis bil, båt, tält och husvagn
  - stölbegärlig egendom, som förlorats ur garage, uthus, källare- och vindförråd i flerfamiljshus eller ur resgods som är incheckat eller polletterat.

Särskilda aktsamhetskrav

Egendomen ska handhas på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte riskerar att skadas eller förloras. Aktsamhetskravet varierar beroende på egendomens art och värde.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

K3 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

K4 Självrisk

Självrisken är densamma som hemförsäkringens grundsjälvrisk och framgår av ditt försäkringsbrev.

L Allriskförsäkring för byggnad

Kan tecknas som tillägg till villa-, villahem- och fritidshusförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet. Har du tecknat bostadsrättsförsäkring ingår Allriskförsäkring för byggnad.

L1 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för försäkrad byggnad och tomtmark.

L2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för

- förlust eller skada på försäkrad egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).
- skada direkt orsakad av storm på tomtmark och mur, staket eller plank.

Försäkringen gäller inte för

- skadehändelser som omfattas av grundskyddet i försäkringen
- skador orsakade av is, snö, regn, vind, vågor eller andra naturkrafter. Dock ersätts stormskador på tomtmark enligt ovan
- skador orsakade av korsdrag eller snöras
- skada som uppkommit genom förlitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig med hänsyn till byggnadens utförande och konstruktion
- förbättringsåtgärder eller tillrättläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner
- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, frätning eller annan långtidspåverkan
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- skada på egendom på grund av felaktigt handhavande, bearbetning, reparation eller rengöring
- skada till följd av trädfällning
- skada eller förlust orsakad av djur eller insekter.

Särskilda aktsamhetskrav

Du ska ta hand om den försäkrade egendomen med normal aktsamhet och omsorg så att skada på eller förlust av egendomen så långt som möjligt förhindras.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

L3 Våtrumsskador, ersättning ytskikt

Vid ersättningsbar läckageskada genom tät- och ytskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnads- eller ombyggnadstillfället ersätts ytskiktet enligt tabell i avsnitt F3.1 (se Åldersavdrag). Du får inte ersättning för tätskikt som undantas enligt avsnitt H3 Läckage.

L4 Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

L5 Självrisk

Försäkringen gäller med vald grundsjälvrisk för byggnad och framgår av ditt försäkringsbrev. Du får ersättning för den del av den förhöjda självrisken som överstiger grundsjälvrisken vid översvämning, se avsnitt H4 Väderfenomen.

M Hemkombi

Hemkombi kan tecknas som tillägg till hem-, villahem- och fritidshusförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Hemkombi omfattar Självriskreducering vid brand och inbrott i bostad, se avsnitt M1, och Elektronikskydd, se avsnitt M2.

Hemkombi omfattar även Utökad bortaskydd, se avsnitt M3, och Allriskförsäkring för lösöre, se avsnitt K, om du har hem- eller villahemförsäkring.

M1 Självriskreducering vid brand och inbrott i bostad

Om det framgår av försäkringsbrevet att Hemkombi ingår gäller försäkringen med en reduktion av grundsjälvrisken, eller den särskilda självrisken, se E2 Särskild självrisk, på 1 200 kronor vid skada på försäkrat lösöre i bostad som är ersättningsbar enligt H1.1 Stöld i bostad eller H2 Brand.

Med bostad menas försäkringstället som anges i ditt försäkringsbrev.

M2 Elektronikskydd

Om det framgår av försäkringsbrevet att Hemkombi ingår gäller även följande villkor.

Som försäkrad egendom avses

- stationär elektronikutrustning och apparat för ljud- och/eller bild- återgivning.

Som försäkrad egendom avses inte

- dator, surfplatta, kamera, mobiltelefon, smartphone eller liknande samt bärbar musik- och mediaspelare.

Självrisk

Uppgår skadekostnaden för elektronik som omfattas av försäkringen till din grundsjälvrisk reduceras grundsjälvrisken eller den särskilda självrisken, se E2 Särskild självrisk, med 1 200 kronor.

Åldersavdrag

För hemelektronik som omfattas av Elektronikskydd görs inget åldersavdrag de första tre åren. I övrigt gäller avsnitt F Hur egendom värderas och ersätts.

M3 Utökat bortaskydd

Om det framgår av försäkringsbrevet att Hemkombi ingår lämnas ersättning utöver det belopp som anges i avsnitt G Högsta ersättningsbelopp för

- personlig lös egendom på annan plats än i bostaden
- stöldbegärlig lös egendom på annan plats än i bostaden.

Se även avsnitt C1.1 Lös egendom försäkrad med begränsning.

Skadan ska vara ersättningsbar genom grundskyddet eller Allriskförsäkring för lösöre, se avsnitt K.

Förhöjt ersättningsbelopp

Förhöjt ersättningsbelopp är det dubbla högsta ersättningsbeloppet som anges i avsnitt G för personlig lös egendom på annan plats än i bostaden och stöldbegärlig egendom på annan plats än i bostaden.

N Huskombi

Huskombi kan tecknas som tillägg till villa-, villahem- och fritidshusförsäkring vilket då framgår av försäkringsbrevet.

Huskombi omfattar:

- Allriskförsäkring för byggnad, se avsnitt L
- Begränsat åldersavdrag på byggnad, se avsnitt N1
- Utökad hussvampförsäkring, se avsnitt N2
- Vitvaruskydd, se avsnitt N3
- Våtrumsskador tätskikt, se avsnitt N4
- Läckage genom yttertak, se avsnitt N5
- Förhöjd ersättning tomtmark, se avsnitt N6.

N1 Begränsat åldersavdrag på byggnad

Om det framgår av försäkringsbrevet att Huskombi ingår gäller att åldersavdraget enligt ersättningstabellen för byggnadsdel, se avsnitt F, är sammanlagt högst 15 000 kronor vid ett och samma skadetillfälle.

Åldersavdrag kan uppgå till 100 procent på hushållsmaskiner och installationer som ersätts enligt avsnitt H6 samt för våtrum som är äldre än 35 år och ersätts enligt H3 Läckage. Övriga ersättnings- och värderingsregler enligt avsnitt F tillämpas dock oförändrat.

N2 Utökad hussvampförsäkring

Om det framgår av försäkringsbrevet att huskombi ingår lämnas ersättning utöver det belopp som anges i ditt försäkringsbrev för äkta hussvamp, se H9.3 Äkta hussvamp.

Skadan ska vara ersättningsbar genom grundskyddet.

Förhöjt ersättningsbelopp

Förhöjt ersättningsbelopp utöver högsta ersättningsbelopp för äkta hussvamp anges i avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Självrisk

Utökad hussvampförsäkring gäller med vald grundsjälvrisk för byggnad och framgår av ditt försäkringsbrev.

N3 Vitvaruskydd

Om det framgår av försäkringsbrevet att Huskombi ingår gäller även följande villkor.

Som försäkrad egendom avses tvättmaskiner, diskmaskiner, torktumlare, kylskåp, frysar, köksfläktar, ugnar, spishällar och spisar.

Självriskreducering

Uppgår skadekostnaden för vitvaror som omfattas av försäkringen till din grundsjälvrisk reduceras grundsjälvrisken eller den särskilda självrisken, se avsnitt E2 Särskild självrisk, med 1 200 kronor.

Åldersavdrag

För vitvaror som omfattas av Vitvaruskydd görs inget åldersavdrag de första tre åren. I övrigt gäller avsnitt F Hur egendom värderas och ersätts.

N4 Våtrumsskador tätskikt

Vid ersättningsbar läckageskada genom tät- och ytskikt som motsvarar kravet i gällande bygg- och branschregler vid byggnads- eller ombyggnadstillfället ersätts tätskiktet enligt ersättningstabell för byggnadsdel enligt avsnitt F3.1, se Åldersavdrag.

N5 Läckage genom yttertak

Om det framgår av försäkringsbrevet att Huskombi ingår gäller utöver reglerna i Allriskförsäkring för byggnad, se avsnitt L, även följande villkor.

Försäkringen gäller för skada

- på bostadshus som orsakas av att vatten plötsligt och oförutsett strömmar in genom yttertak.

Försäkringen gäller inte för skada

- som har samband med att byggnaden är under reparation, uppförande, om- eller tillbyggnad
- skada som består i eller är en följd av konstruktions-, bygg- eller materialfel
- om taket där vatten trängt in varit i sådant skick att det varit uppenbar risk för läckage
- på yttertak. Med yttertak avses hela takkonstruktionen ovanför takstolarna.
- på den bärande takkonstruktionen
- på bostadshus där taket är äldre än 30 år.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Självrisk

Försäkringen gäller med vald grundsjälvrisk för byggnad och framgår av ditt försäkringsbrev.

N6 Förhöjd ersättningsnivå tomtmark

Om det framgår av försäkringsbrevet att Huskombi ingår lämnas ersättning utöver det belopp som anges i ditt försäkringsbrev för tomtmark. Skadan ska vara ersättningsbar genom grundskyddet.

Förhöjt ersättningsbelopp

Förhöjt ersättningsbelopp är det dubbla högsta ersättningsbeloppet som anges för tomtmark, se avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

O Golfersäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring. Om det framgår av försäkringsbrevet att Golfersäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

O1 Försäkrad egendom

Som försäkrad egendom avses

- golfutrustning
- kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom.

O2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen ersätter

- förlust eller skada på golfutrustning, kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd). Ersättning lämnas, för kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom, endast om skadan uppkommit inom
  - område som tillhör inregistrerad golfklubb
  - driving range
  - träningslokal för golfspel.
- hole-in-one. Ersättning lämnas med 1 000 kronor för hole-in-one när du spelar minst 9 hål med godkänd markör. Markören, sekreteraren eller hemmaklubbens sekreterare ska signera scorekortet.

Försäkringen ersätter inte

- skada som består i slitage, förbrukning, eller självförstörelse, till exempel vittring, självsprickor samt åldersförändring eller annan långtidspåverkan
- skada på egendom vid felaktigt handhavande, bearbetning, reparation eller rengöring
- skadehändelser som omfattas av grundförsäkringen.

Särskilda aktsamhetskrav

Egendomen ska handhas på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte riskerar att skadas eller förloras. Aktsamhetskravet varierar beroende på egendomens art och värde.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

O3 Ersättnings- och värderingsregler

Golfutrustning som omfattas av tilläggförsäkringen ersätts med 100 procent av nypriset, se avsnitt F1.1, upp till tre år, därefter med egendomens och utrustningens marknadsvärde omedelbart före skadan. Minsta ersättning är 20 procent av nypriset.

O4 Högsta ersättningsbelopp

- golfutrustning 30 000 kronor.
- kontanter, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom ersätts med sammanlagt 5 000 kronor.

O5 Självrisk

Uppgår skadekostnaden för golfutrustning eller annan egendom som omfattas av försäkringen till grundsjälvrisk, eller den särskilda självrisk, sänks självrisk till 500 kronor.

För hole-in-one tillämpas ingen självrisk.

P Småbåtsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem-, villahem- och fritidshusförsäkring. Om det framgår av försäkringsbrevet att Småbåtsförsäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

Försäkringen gäller i Norden. Vid resa utanför Norden gäller försäkringen i EU under de första antalet dagar av resan som framgår av ditt försäkringsbrev.

P1 Försäkrad egendom

Som försäkrad egendom avses

- småbåt som anges i försäkringsbrevet. Till båten räknas utrustning och tillbehör som normalt behövs ombord. Med försäkrad småbåt avses båt
  - som är högst 6 meter lång
  - som inte har starkare motor än 15 hästkrafter (hkr)
  - som inte har större segel än 10 kvadratmeter (kvm)
  - med ett marknadsvärde inklusive utrustning på totalt högst 25 000 kronor
- vindsurfingbräda som anges i försäkringsbrevet med ett marknadsvärde inklusive utrustning på totalt högst 25 000 kronor
- kitesurfingbräda som anges i försäkringsbrevet med ett marknadsvärde inklusive utrustning på totalt högst 25 000 kronor
- bockar, vaggor, stöttor och täckningsmaterial ersätts med högst 5 000 kronor.

P2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för

- förlust eller skada på försäkrad egendom, se avsnitt P1. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd).
- skada på bockar, vaggor, stöttor och täckningsmaterial endast vid brand och stöld i samband med inbrott i låst utrymme

Småbåtstillägget omfattar även momenten Ansvar och Rättsskydd dock endast som ägare, brukare eller förare av den båt/bräda som småbåtsförsäkringen gäller för.

Försäkringen gäller inte för

- skadehändelser som omfattas av grundförsäkringen
- skada på uthyrningsbåtar, husbåtar, modellbåtar och vattenskotrar
- skada som uppkommit då försäkrad båt används under tävling eller träning för tävling eller vid hastighetskörning under tävlingliknande former
- skada som endast består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i båtens ytskikt
- skada orsakad av
  - is, snö eller frysning
  - djur
  - nötning, förslitning, ålderförändring, bristande underhåll eller annan långtidspåverkan
  - konstruktions-, material- och tillverkningsfel
- skada på motor orsakad av igensatta vattenintag och ledningar
- skada på motor och/eller avgassystem på grund av
  - felaktigt bränsle
  - överhettning
  - kortslutning
  - bristande smörjning
- skada på motor som tappats, lossnat eller glidit loss
- skada genom olovligt brukande, bedrägeri, olovligt förfogande eller förskingring.

Särskilda aktsamhetskrav

- När båten är förtöjd eller förankrad ska förtöjning eller förankring vara så utförd att den motstår sådant väder och sådan sjö eller svallsjö, som med hänsyn till plats och årstid kan förekomma.
- Båten ska hållas länsad.
- Båten med tillbehör ska ägnas normalt underhåll och normal tillsyn. När båten är uppställd på land ska den vara på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till variationer i vattenståndet. Båten ska även pallas upp, surras, stöttas och täckas vid transport och uppställning.
- Utombordsmotor ska antingen vara fastlåst med av Svenska Stöldskyddsforeningen godkänd låsanordning eller förvaras i låst utrymme. Övrigt tillbehör/utrustning till båten ska monteras eller låsas fast vid båten eller förvaras i låst utrymme.
- Vind-/kitesurfingbrädan samt tillbehör ska förvaras i låst utrymme eller låst på specialtillverkat takräcke som är fastlåst på bilen eller vara fastlåst i annat fast föremål.
- Elektroniska instrument, radioutrustning och tillbehör till dessa ska vara inlåst när båten lämnas.
- Båten får inte ha starkare motor än vad den är godkänd för.
- Vid vinterförvaring, längre än 14 dagar, ska utombordsmotor och utrustning som ej är fast monterad förvaras i annat låst utrymme än i eller på båten.
- Båt som förvaras på släpfordon ska vara fastlåst i släpfordonet. Även släpfordonet som båten förvaras på måste vara låst eller fastlåst på sådant sätt att stöld av släpet förhindras. Låsning eller fastlåsnings av båt och släpfordon ska utföras med av Svenska Stöldskyddsforeningen godkänd låsanordning.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

P3 Självrisk

Självrisken är grundsjälvrisken, den framgår av ditt försäkringsbrev.

P4 Ersättnings- och värderingsregler

Sjelva småbåten, vind- och kitesurfingbrädan samt övrigt tillbehör/utrustning till båten/brädan ersätts med 100 procent av nypriset, se avsnitt F1.1, upp till tre år, därefter med båtens/brädans och utrustningens marknadsvärde omedelbart före skadan. Minsta ersättning är 20 procent av nypriset.

Högsta ersättningsbelopp är 25 000 kronor.

Utöver högsta ersättningsbeloppet gäller försäkringen för

- provisorisk reparation som har varit nödvändig för att rädda båten ur uppenbart nödläge
- skälig verifierad kostnad för nödvändig bärgning och för förflyttning av båten från haveriplatsen till av Moderna Försäkringar godkänd reparationsplats eller annan plats.

Q Utökad reseförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring. Utökad reseförsäkring ingår om du tecknat hem- eller villahemförsäkring Medium eller Large.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Utökad reseförsäkring ingår, gäller utöver villkoren i grundskyddets avsnitt I4 Reseförsäkring även följande villkor.

För att få ersättning måste du ha tecknat Utökad reseförsäkring innan någon händelse eller omständighet inträffat som omfattas av Utökad reseförsäkring.

Q1 Avbeställningsskydd

Ersättning lämnas för innan avresa betalda kostnader för researrangemang.

Avbeställningsorsaken ska kunna styrkas med läkarintyg, personbevis eller annat som kan styrka den försäkrades rätt till ersättning. Läkarintyg ska vara utfärdat innan avresedatum.

Försäkringen gäller för

Kostnader till följd av att du före att resan har påbörjats, se avsnitt I4, tvingas avbeställa en resa på grund av att

- någon av de försäkrade eller någon i det medföljande resesällskapet råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- närstående person råkar ut för olycksfallsskada, akut sjukdom eller dödsfall
- oförutsedd allvarlig skada drabbar den försäkrades bostad där denne är folkbokförd
- din hund eller katt som är försäkrad i Moderna Försäkringar drabbas av en olycksfallsskada eller sjukdom som leder till att den behöver akut veterinärvård.

Försäkringen gäller inte för

Kostnader som uppkommit till följd av

- sjukdom, olycksfall eller skada som inte är akut eller som var känd vid beställning av resan
- avbeställning i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e graviditetsveckan.

Särskilda aktsamhetskrav

- Du måste se till att du inte använder alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska medel eller missbrukar läkemedel på sådant sätt att det påverkar ditt handlande och du därmed drabbas av olycksfall eller sjukdom.
- Du får inte dröja med avbeställningen av resan.
- Du ska inte beställa researrangemang mot läkares avrådan.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D. Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned. Se avsnitt D4 Nedsättning av försäkringsersättning.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Q2 Ersättningsresa

Ersättning för betalda kostnader för researrangemanget lämnas för dig och de övriga försäkrade om påbörjad resa inte kan utnyttjas eller avbryts för att du drabbas av akut sjukdom eller olycksfall och

- av läkare på plats sjukskrivs eller ordineras vila inomhus under mer än halva den planerade restiden
- blir intagen på sjukhus under mer än halva den planerade restiden
- på (av Moderna Försäkringar godkänd) läkares inrådan måste åka hem i förtid under restidens första hälft.

Ersättning lämnas för dig och de övriga försäkrade även om du tvingas resa hem i förtid under restidens första hälft på grund av att

- närstående person i Sverige till dig avlidit, blivit allvarligt sjuk eller råkar ut för svårare olycksfall
- allvarlig skada (till exempel brand eller inbrott) inträffar i din privata bostad i Sverige och kräver din omedelbara närvaro
- någon försäkrad avlider under deltagande i resan. Ersättning lämnas inte till den avlidnes dödsbo.
- din hund eller katt som är försäkrad i Moderna Försäkringar drabbas av en olycksfallsskada eller sjukdom som leder till att den behöver akut veterinärvård.

Ersättning enligt avsnitt Q4 Outnyttjad resekostnad räknas av från ersättning som beräknas enligt avsnitt Q2 Ersättningsresa.

Särskilda krav vid skada

För att kunna få ersättning måste

- du styrka ditt krav med läkarintyg utfärdat av behandlande läkare på platsen, medicinska journaler och andra handlingar som kan vara av betydelse vid skaderegleringen
- en (av Moderna Försäkringar godkänd) läkare godkänna ditt vårdbehov, ordination eller hemresa.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Q3 Personförsening

Ersättning lämnas om allmänt färdmedel, som du reser med, blir försenat vid ut- eller hemresa med mer än sex timmar på grund av

- tekniskt fel
- väderlekshinder
- naturkatastrof
- myndighetsingripande
- ingripande av annan person genom rättsstridigt tvång (till exempel flygplanskapning)
- strejk eller fackliga åtgärder som inleds efter det att resan har startat.

Ersättning lämnas med 500 kronor per helt dygn och försäkrad person. Högsta sammanlagda ersättningsbelopp är 5 000 kronor.

Q4 Bagageförsening

Ersättning lämnas med 500 kronor per person och helt dygn under längst tre dygn om ditt bagage vid utresan blir försenat mer än sex timmar. Högsta sammanlagda ersättningsbelopp är 5 000 kronor.

Q5 Försening vid hemresa och anslutning

Försäkringen gäller om du vid resa under den direkta färden till hemresans utgångspunkt försenas och därmed missar en med allmänt färdmedel inbokad avgång. Ersättning lämnas för nödvändiga och skäligena extrakostnader som kan uppstå för att du ska kunna ansluta dig till resan. Ersättning lämnas endast om förseningen beror på att allmänt färdmedel eller privat bil råkat ut för trafikolycka, väderlekshinder eller tekniskt fel. Åker du med privat bil måste förseningen uppstå under den direkta färden till resans utgångspunkt.

Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp framgår av avsnitt G Högsta ersättningsbelopp.

Q6 Sjukhusvistelse

Försäkringen lämnar ersättning med 250 kronor per dygn under tid du är inlagd på sjukhus. Förutsättning för ersättning är att du är inskriven på sjukhus över natt för vård av akut sjukdom eller olycksfallsskada.

Högsta ersättningsbelopp

Ersättning lämnas med högst 2 500 kronor per person.

Q7 Självriskeliminering

Följande moment under avsnitt I4 Reseförsäkring gäller utan självrisk:

- I4.2 Läke- och resekostnader
- I4.3 Merkostnader
- I4.5 Katastrofskydd

Q8 Självrisk

Tillägget Utökad reseförsäkring gäller utan självrisk.

R Objektsförsäkring

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Objektsförsäkring ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

För att få ersättning måste du ha tecknat Objektsförsäkring innan någon händelse eller omständighet inträffat som omfattas av Objektsförsäkring.

R1 Försäkrad egendom

Försäkringen gäller för i försäkringsbrevet angivet objekt.

R2 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för

- förlust eller skada på försäkrad egendom. Förlusten eller skadan ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd yttre händelse. Den händelse som utlöst skadan ska ha haft ett snabbt förlopp (plötsligt). Händelsen ska även ha inträffat oväntat och normalt inte gått att förutse och därigenom förhindra (oförutsedd)
- stöld och skadegörelse på försäkrad egendom enligt avsnitt H1.5 Stöld och skadegörelse i samband med rån i grundskyddet.

Försäkringen gäller inte för

- skadehändelser som omfattas av grundförsäkringen
- skada eller förlust orsakad av djur eller insekter
- skada till följd av felaktigt handhavande, bearbetning, reparation eller rengöring
- skada som uppkommit genom förslitning eller åldersförändring
- egendom som lämnats kvar, glömts eller förvaras i exempelvis bil, båt, tält och husvagn
- egendom, som förlorats ur garage, uthus, källare- och vindförråd i flerfamiljshus eller ur resgods som är incheckat eller polletterat.

Särskilda aktsamhetskrav

Egendomen ska handhas på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt så att den inte riskerar att skadas eller förloras. Aktsamhetskravet varierar beroende på egendomens art och värde.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

R3 Högsta ersättningsbelopp

Försäkringen gäller med det högsta ersättningsbelopp som anges i försäkringsbrevet för varje objekt. Försäkringsbeloppet ska motsvara marknadsvärdet på egendomen. Observera att värdering sker i enlighet med F Hur egendom värderas och ersätts.

R4 Självrisk

Självrisken är densamma som hemförsäkringens grundsjälvrisk och framgår av ditt försäkringsbrev.

S Olycksfallstillägg

Kan tecknas som tillägg till hem- och villahemförsäkring.

Om det framgår av försäkringsbrevet att Olycksfallstillägg ingår gäller utöver de allmänna försäkringsvillkoren även följande villkor.

Ersättning lämnas vid skada till följd av olycksfall.

Med olycksfall menas kroppsskada som drabbar försäkrad ofrivilligt genom en plötslig och oförutsedd utifrån kommande händelse.

Med olycksfallsskada jämställs total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag eller förfrysning.

Med olycksfallsskada avses inte smitta av bakterie, virus, parasit eller annat smittämne.

Försäkring enligt dessa villkor gäller under fritid inklusive skoltid och hushållsarbete i hemmet.

S1 Försäkringsavtalet

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i försäkringsbrevet och dessa allmänna villkor, lagen om försäkringsavtal och svensk allmän lag i övrigt.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som den försäkrade lämnat. Om någon uppgift är oriktig eller ofullständig gäller vad som för sådant fall sägs i Försäkringsavtalslagen.

S2 Försäkrad

Försäkringen kan tecknas för försäkringstagaren och för de hushållsmedlemmar som är bosatta och folkbokförda på försäkringsstället från den dag den försäkrade fyller ett år och gäller som längst till och med den dag den försäkrade fyller 70 år.

Försäkringen gäller enligt vad som anges i försäkringsbrevet. Den som omfattas av försäkringen ska vara angiven med personnummer i försäkringsbrevet.

S3 Försäkringens ikraftträdande

Olycksfallsförsäkringen träder i kraft tidigast dagen efter tecknandet av försäkringen. Datum för ikraftträdande framgår av det försäkringsbrev som översändes till den försäkrade.

S4 Ersättning vid medicinsk invaliditet

Ersättning lämnas med maximalt det i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet.

För att försäkringsersättning ska kunna utbetalas krävs att den medicinska invaliditeten inträtt och att funktionsnedsättningen objektivt fastställts. Försäkringsbolaget har rätt att med sakkunnig läkare pröva och fastställa funktionsnedsättningen.

Ersättningens storlek bestäms i förhållande till graden av förväntad bestående medicinsk invaliditet. Rätt till ersättning föreligger om minst ett år förflutit sedan olycksfallet inträffade och en bestående invaliditetsgrad på minst 5 procent inträtt inom tre år från den tidpunkt då olycksfallet inträffade.

S5 Ersättning vid inskrivning på sjukhus

En engångsersättning på 3 600 kronor lämnas när inskrivningen varat i minst 72 timmar.

S6 Ersättning vid sjukskrivning

Om du varit sjukskriven i minst sju arbetsdagar lämnas en engångsersättning om 2 000 kronor.

Från 50 procent invaliditet och upp till 100 procent invaliditet ökar försäkringsbeloppet linjärt enligt följande tabell:

Invaliditetsgrad i procent	Summa ersättning i procent av försäkringsbeloppet
10 %	10 %
20 %	20 %
30 %	30 %
40 %	40 %
50 %	50 %
60 %	90 %
70 %	125 %
80 %	157 %
90 %	187 %
100 %	200 %

Det är endast invaliditetsersättningen som ökas enligt ovanstående tabell. Vid dödsfall som inträffar innan rätt till invaliditetsersättning inträtt utbetalas ett halvt prisbasbelopp till dödsboet i begravningsersättning. Inträffar dödsfallet efter det att rätt till invaliditetsersättning inträtt utbetalas till dödsboet ett belopp som svarar mot den invaliditetsgrad som med säkerhet fastställts före dödsfallet.

Försäkringsbelopp

Det belopp som avtalats som högsta ersättningsbelopp vid försäkringsfall. Försäkringsbeloppet kan antingen vara uttryckt i antal kronor (kr) eller knutet till prisbasbeloppet.

Försäkrads ålder på skadedagen	Antal prisbasbelopp
1 - 50 år	15
51 - 55 år	12
56 - 60 år	8
61 - 65 år	4
66 - 69 år	2
70 - år	0

S7 Ersättning vid tandskadekostnader

Vid tandvård till följd av olycksfallsskada lämnas ersättning för kostnader som inte ersätts genom annan försäkring. Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Ersättning lämnas för en och samma skada med maximalt följande belopp:

Antal tänder	Belopp per tand
1 - 5	2 200 kr
Följande tänder	1 100 kr
Skadad hel- eller delprotes	2 200 kr
Skadad broled	1 100 kr

Ersättning lämnas för kostnader som uppstår inom fem år från skadetillfället för behandling av tand eller tandprotes som skadats i munnen.

För den som inte fyllt 20 år och har rätt till fri tandvård, lämnas ersättning endast för akut temporär behandling. Ersättning lämnas med maximalt 750 kronor. Med akut temporär tandvårdsbehandling menas sådan provisorisk behandling som är nödvändig för att akut förhindra eller minska risken för ytterligare tandbesvär.

Måste slutbehandlingen på grund av den försäkrades ålder uppskjutas till senare tidpunkt ersätts även kostnader, med max belopp som anges ovan, för den uppskjutna behandlingen. Detta förutsatt att försäkringsbolaget fått intyg av läkare eller tandläkare som styrker att behandling bör uppskjutas till senare tidpunkt.

Ersättning lämnas inte om behandlingen uppskjuts mer än fem år.

Kostnader för behandling ersätts endast om den ges av tandläkare inom svensk offentlig vård eller av tandläkare som är uppförd på förteckning upprättad av försäkringskassan.

S8 Ersättning för begravningskostnader

Om den försäkrade avlider till följd av olycksfallsskada inom tolv månader från olycksfallet utbetalas en begravningsersättning på ett halvt prisbasbelopp till dödsboet.

S9 Självrisk

Olycksfallstillägget gäller utan självrisk.

S10 Omprövning av beslut

Om invaliditetsgraden som låg till grund för den utbetalda ersättningen förvärras kan den försäkrade begära omprövning av beslutet under förutsättning att en väsentlig bestående försämring skett på grund av samma skada. Omprövning kan inte ske senare än tre år efter den dag invaliditetsgraden fastställdes första gången.

S11 Begränsningar i försäkringens giltighet

Arbetstid

Försäkringen ersätter inte olycksfallsskador som inträffat under arbetstid eller under resor till och från arbetet.

Vistelse utomlands

Lämnar den försäkrade Norden under pågående utredning för fastställande av graden av invaliditet, kvarstår rätt till ersättning endast i den mån och för den tid läkarundersökning före avresan ger underlag för bedömning av den medicinska invaliditeten.

Krigstillstånd

Vid krigstillstånd och politiska oroligheter lämnas inte ersättning för olycksfall som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution, politiska oroligheter eller uppror. Detta gäller även sådan medicinsk invaliditet som inträffar inom ett år efter det att krigstillståndet eller de politiska oroligheterna upphört.

Sport och idrott

Försäkringen gäller inte vid deltagande i sport-, idrotts-, äventyrs-, expeditions- eller annan riskfylld aktivitet som inte kan anses som motions- eller fritidssysselsättning i normal omfattning och intensitet.

Exempel på sådana riskfyllda aktiviteter är

- kampsport samt annan sport med kroppskontakt eller därmed jämförbar utövning
- fallskärmshoppning, glid- och skärmflygning, ballong- och segelflygning, bungyjump samt annan sportflygning eller därmed jämförbar utövning
- motorsport eller därmed jämförbar utövning
- expeditions- eller äventyrsverksamhet i enskild regi eller i grupp, stuntman eller därmed jämförbar utövning
- kapplöpning till häst i form av galopptävling, steeplechase, hubertusjakt, fälttävlan eller liknande tävlingar och träningar
- klättring på berg, is, klippa, glaciär eller därmed jämförbar utövning
- dykning
- offpistiskidåkning.

Flygning

Försäkringen gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare utan funktion ombord på flygfarkosten.

Försäkringen gäller dock inte vid flygning som kan omfattas av bestämmelserna under rubriken Sport och idrott ovan, eller vid provflygningar.

Särskilda aktsamhetskrav

Du måste se till att du inte

- agerar så att du utsätter dig för risken att skadas. Du bör till exempel inte själv tillgripa våld eller hot om våld, ge dig in i situationer eller miljöer där bråk uppstått, riskerar att uppstå eller vanligen förekommer, uppträda provocerande i tal eller handlingar.
- använder alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, narkotiska medel eller missbrukar läkemedel på sådant sätt att det påverkar ditt handlande och därmed orsakar skada
- gör dig skyldig till uppsåtlig gärning som är straffbar och som har samband med skadan.

Se även generella aktsamhetskrav, avsnitt D1.

Om aktsamhetskraven inte är uppfyllda kan ersättningen sättas ned i enlighet med avsnitt D4.3 Åsidosättande av aktsamhetskrav eller annan föreskrift i försäkringsvillkoren.

S12 Ändrade förhållanden

Om den försäkrade ändrar vistelseort eller om graden av medicinsk invaliditet ändras ska detta omgående anmälas till försäkringsbolaget.

Om anmälan inte sker är lämnade uppgifter oriktiga och kan föranleda att försäkringsersättning inte utges.

S13 Åtgärder för utbetalning av ersättning

För att försäkringsersättning ska utbetalas ska den försäkrade under utredning för fastställande av graden av invaliditet stå under fortlöpande läkartillsyn och iakttäta läkares föreskrifter samt följa av försäkringsbolaget lämnade anvisningar som avser att begränsa följderna av olycksfallet.

Vid skada måste

- anmälan om skadan omgående göras
- läkare, inom offentlig vård eller som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman, anlitas utan dröjsmål
- läkares föreskrifter noggrant följas
- den behandlande läkaren får medgivande att lämna alla upplysningar till försäkringsbolaget som är av betydelse för bedömning av ersättningsfrågan
- om försäkringsbolaget begär det, den försäkrade/vårdnadshavare ge en av försäkringsbolaget utsedd läkare, tillfälle till undersökning
- om försäkringsbolaget begär det, övriga handlingar lämnas, som erfordras för bedömning av ersättningsfrågan

Läkararvode och andra kostnader (dock inte inkomstbortfall) för av försäkringsbolaget särskilt påfordrad läkarundersökning ersätts av försäkringsbolaget.

Allmänna bestämmelser

AB1 Avtalet och premien

AB1.1 Försäkringstiden

Försäkringen gäller under den tid som står på försäkringsbrevet. Om du tecknar försäkringen samma dag som den ska träda i kraft gäller den dock inte förrän efter det klockslag du tecknar den.

Kan försäkringstidens början inte fastställas, börjar den dagen efter den dag då du meddelat oss att du vill teckna försäkring.

Om försäkringen är giltig endast under förutsättning att premien betalas före försäkringstiden, börjar den gälla dagen efter premiebetalningen.

Moderna Försäkringar ansvarar endast för skada genom händelse som inträffar under försäkringstiden om inte annat särskilt anges i försäkringsvillkoren. Om skada uppkommit successivt ansvarar Moderna Försäkringar endast för den del av skadan som uppkommit under försäkringstiden i Moderna Försäkringar.

AB1.2 Förnyelse av försäkringen

Vid försäkringstidens utgång förnyas försäkringen automatiskt för ytterligare ett år, om inte annat framgår av avtalet eller omständigheterna.

Förnyelse sker dock inte om försäkringen vid försäkringstidens utgång har sagts upp att upphöra vid denna tidpunkt eller försäkringstagaren har tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

AB1.3 Din rätt att säga upp försäkringen

Vill du säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång, får du göra detta när som helst dessförinnan.

Du får säga upp försäkringen att upphöra med omedelbar verkan, om försäkringsbehovet faller bort eller om det inträffar en annan liknande omständighet.

Har en försäkring förnyats enligt avsnitt AB1.2 Förnyelse av försäkring, kan du, innan du har betalat någon del av premien, säga upp försäkringen att upphöra med omedelbar verkan.

En förnyad försäkring upphör också omedelbart, om du utan att betala premie för denna försäkring tecknar en motsvarande försäkring hos ett annat bolag.

Har vi begärt ändring av försäkringsvillkoren under försäkringstiden enligt avsnitt AB1.5 Ändring av villkor, får du säga upp försäkringen till den tidpunkt då ändringen annars skulle börja gälla. Uppsägningen ska göras före denna tidpunkt.

Du får också säga upp försäkringen vid skada om vi väsentligt åsidosätter våra skyldigheter enligt Försäkringsavtalslagen eller enligt försäkringsvillkoret.

AB1.4 Vår rätt att säga upp försäkringen

Till försäkringstidens utgång

Vi får säga upp försäkringen till försäkringstidens utgång om vi har särskilda skäl att inte längre bevilja försäkringen.

Vår uppsägning gäller endast om skriftligt meddelande om uppsägningen avsänts till dig senast en månad före försäkringstidens utgång.

Under försäkringstiden

Vi får säga upp försäkringen att upphöra under försäkringstiden, om du eller den försäkrade grovt har åsidosatt era förpliktelser mot bolaget eller om det finns andra synnerliga skäl. Vår uppsägning blir gällande 14 dagar efter den dag då vi avsänt skriftligt meddelande till dig om uppsägningen.

Beträffande uppsägning på grund av dröjsmål med betalning av premie gäller vad som sägs i avsnitt AB1.6 Betalning av premie.

AB1.5 Ändring av villkoren

Vid förnyelse av försäkringen

Om vi önskar ändra försäkringsvillkoren vid förnyelse av försäkringen meddelar vi dig detta senast i samband med att vi sänder dig kravet om premiebetalning. Den förnyade försäkringen gäller då för den tid och på de villkor som vi erbjuder.

Under försäkringstiden

På begäran av oss kan försäkringsvillkoren ändras under försäkringstiden, om du eller den försäkrade grovt har åsidosatt dina förpliktelser mot försäkringsbolaget om det finns synnerliga skäl. Ändringen blir gällande 14 dagar efter den dag då vi avsänt skriftligt meddelande till dig om ändringen.

AB1.6 Betalning av premie

Första premien

Första premien för försäkringen ska betalas inom 14 dagar efter den dag då vi avsänt premieavi till dig.

Premie vid förnyad försäkring

Premie för en förnyad försäkring ska betalas senast den dag då den nya försäkringstiden börjar. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi har avsänt premieavi till dig.

Utöver vad som anges i försäkringsvillkoren ovan angående premiebetalning gäller bestämmelserna i autogiroavtalet. Om autogiroavtalet upphör att gälla aviseras premie för obetald del av försäkringstiden.

Premien ska betalas enligt reglerna i detta försäkringsvillkor.

Följder av försenad betalning

Betalas inte premien i rätt tid tar vi ut en påminnelseavgift. Vi har rätt att säga upp försäkringen att upphöra 14 dagar efter den dag då vi skickat ett skriftligt meddelande till dig om uppsägningen. Försäkringen upphör inte om du inte har kunnat betala premien inom den angivna tidsfristen på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder. Då får uppsägningen verkan tidigast en vecka efter det att hindret fallit bort, dock senast tre månader efter tidsfristens utgång.

AB1.7 Betalning av tilläggspremie

Har den avtalade premien höjts under försäkringstiden, ska tilläggspremien betalas inom 14 dagar efter den dag då vi avsände premieavi till dig.

Följder av dröjsmål

Om tilläggspremie inte betalas i rätt tid får vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som betalats.

Sedan skriftligt besked om sådan omräkning av försäkringstiden har avsänts till dig gäller försäkringen under den kortare tid som följer av omräkningen, dock minst under 14 dagar efter det att besked har avsänts.

AB1.8 Svensk lag

Svensk lag tillämpas på det mellan dig och oss träffade avtalet.

AB1.9 Moderna Försäkringars integritetspolicy

Dina personuppgifter behandlas i enlighet med EU:s dataskyddsförordning och kompletterande svensk dataskyddslagstiftning. Personuppgifterna som behandlas är till exempel namn, adress, personnummer, ekonomiska förhållanden, betalningsinformation, hälsotillstånd, övriga uppgifter som behövs för tecknande, förnyelse eller ändring av försäkring eller övrig försäkringsadministration, såväl som uppgifter som lämnas i samband med skadereglering med mera. Uppgifter kan för nämnda ändamål komma att lämnas ut till samarbetspartners, inom och utom EU- och EES-området, försäkringsförmedlare eller andra bolag inom koncernen. Uppgifterna kan enligt lag även behöva lämnas ut till myndigheter.

För fullständig information om behandlingen av personuppgifter, se Moderna Försäkringars integritetspolicy på: www.modernaforsakringar.se/integritet.

Moderna Försäkringar är personuppgiftsansvarig. Du har rätt att få veta om hur dina uppgifter behandlas av oss och få ett utdrag om detta (registerutdrag). Du har även rätt att få felaktiga uppgifter rättade eller raderade i vissa fall. Du kan även begära att hanteringen begränsas eller invända mot hanteringen av dina uppgifter samt begära att de uppgifter du själv har lämnat till oss flyttas till någon annan, så kallad dataportabilitet. Du kontaktar oss genom att skicka e-post till oss på dataskydd@modernaforsakringar.se eller skicka brev via post till:

Moderna Försäkringar
Dataskyddsombud
Box 7830
103 98 Stockholm

Genom att kontakta oss kan du även begära att integritetspolicyen skickas per post till dig samt meddela att dina personuppgifter inte ska användas för direktmarknadsföring.

Moderna Försäkringar äger rätt att i ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring. Moderna Försäkringar kan också lämna uppgifter till Larmtjänst AB (Larntjänst) gällande stöldanmält och eftersökt gods i anledning av denna försäkring. Behandlingen är nödvändig för ändamål som rör den personuppgiftsansvariges eller en tredje parts berättigade intressen. För närmare information om Larntjänst och behandling av personuppgifter, se www.larntjanst.se.

AB1.10 Tredjemansrätt enligt försäkringsavtalet

Försäkringen gäller till förmån för försäkringstagaren och annan som omfattas av försäkringen. I övrigt gäller försäkringen endast till förmån för den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt.

Försäkringsskyddet upphör att gälla för försäkrad egendom när äganderätten övergår till annan.

Försäkringen gäller ändå under sju dagar efter riskens övergång till förmån för en fysisk person som har förvärvat egendomen huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet, i den mån dennes skada inte omfattas av någon annan försäkring på egendomen. Har försäkringen sagts upp av någon annan anledning än överlåtelse, är dock uppsägningen giltig också mot den nye ägaren.

AB2 Regler i särskilda fall

AB2.1 Annat avtal eller garanti

Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om du kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta.

AB2.2 Krigsskador

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror.

Reseförsäkring

Om du är på resa utanför Sverige tillämpar vi undantaget för krigsskador bara om du rest till en plats där oroligheterna pågick eller om du tar del i oroligheterna eller tar befattning med dem som rapportör eller dylikt.

I sådana fall där vi inte tillämpar undantaget betalar vi merkostnad för hemresa som inte kan betalas enligt Resegarantilagen. Vi betalar då också resgods som du förlorar på grund av oroligheterna.

Överfallsskydd

För överfallsskyddet gäller alltid undantaget för krigsskador.

AB2.3 Atomskador

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

AB2.4 Dammgenombrott

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med genombrott av vattendamm.

AB2.5 Terroristhandling

Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terroristhandling.

Med terrorism avses en handling, inkluderande men ej begränsad till, användandet av styrka eller våld och/eller hot om detsamma, av person eller grupp (grupper), vare sig någon handlar enskilt eller på någons uppdrag eller i samband med någon organisation (organisationer) eller regering (regeringar), betingande av politiska, religiösa, ideologiska, eller etniska syften eller skäl inkluderande avsikten att påverka regeringar och/eller försätta allmänheten, eller del av allmänheten, i fruktan.

AB2.6 Force majeure

Försäkringen gäller inte för förlust som uppstår om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

AB3 Ersättning vid försäkringsskada

AB3.1 Utbetalning av ersättning

Försäkringsersättning, som inte avser periodiska utbetalningar som livränta, betalar vi ut senast en månad efter det att du har uppfyllt dina åtaganden enligt avsnitt D3.1-3.4 Reglering av skada.

Har du rätt till ett visst belopp, utbetalar vi detta i avräkning på den slutliga ersättningen.

När det gäller egendom som repareras eller återanskaffas betalar vi ersättning senast en månad efter det att du visat att egendomen reparerats eller återanskaffats.

Om myndighet har utfärdat förbud mot att skadad egendom återställs och detta beslut överklagats betalar vi ersättning senast en månad efter det att vi fått reda på att besvaren inte lett till någon ändring.

AB3.2 Ränta

Betalar vi ersättning efter utgången av den månad som angetts i avsnitt AB3.1 Utbetalning av ersättning, betalar vi dröjsmålsränta enligt 6 § Räntelagen (1975:635). Under polisutredning eller värdering enligt avsnitt AB 2.6 Force majeure, betalar vi dock ränta endast enligt Riksbankens referensränta. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 100 kronor.

AB3.3 Preskription

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om talan inte väcks enligt ovan angivna tidsfrister, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

AB3.4 Dubbelförsäkring

Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring. Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än som sammanlagt svarar mot skadan. Överstiger summan av ansvarsbeloppen skadan, fördelas ansvaret mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

AB3.5 Om det blir tvist

Vid tvist om värdet av skada på lös egendom ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska utses av svensk handelskammare om parterna inte enats om annat.

Vid tvist om värdet av skada på lös egendom, byggnad eller på tomtmark ska på begäran av någon av parterna en värderingsman uttala sig om värdet. Värderingsmannen ska utses av svensk handelskammare om parterna inte enats om annat.

Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler. Parterna får lägga fram egen utredning och lämna egna synpunkter. I sitt utlåtande ska värderingsmannen ange hur han beräknat skadans värde. Han ska lämna sitt utlåtande inom tre månader sedan han blivit utsedd.

Av ersättningen till värderingsmannen ska den försäkrade betala 500 kronor, samt 10 procent av överskjutande belopp, dock sammanlagt högst 50 procent av värderingsmannens ersättning. Om skadan genom värderingsmannens utlåtande värderas till högre belopp än det som vi erbjudit, betalar vi dock hela kostnaden.

AB3.6 Återkrav

I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada, övertar vi din rätt att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

AB4 Kontakt och omprövning

Vår målsättning är nöjda kunder och det är värdefullt för oss att få ta del av dina synpunkter, oavsett om du är nöjd eller anser att det finns områden där vi kan bli bättre. Vår förhoppning är att ditt ärende ska kunna klaras upp genom en dialog mellan oss.

I första hand

Om du inte är nöjd med beslutet i ett ärende eller hur ärendet blivit hanterat ber vi dig vända dig till den som handlagt ärendet. Om du istället vill att ditt ärende ska omprövas av en ansvarig på avdelningen, mejla till privatskador@modernaforsakringar.se och ange gärna "klagomål" och ditt skadenummer i ämnesraden. Vill du hellre skriva ett brev är adressen:

Moderna Försäkringar
FE 372
106 65 Stockholm

För att så snabbt som möjligt kunna hjälpa till med klagomålet, vänligen ange ditt namn, skadenummer eller personnummer samt vad du är missnöjd med. Har du kompletterande information eller underlag som avdelningen inte tagit del av tidigare ber vi dig även att skicka med detta.

I andra hand

Vi rekommenderar att du i första hand följer anvisningarna enligt ovan; det är ofta tillräckligt för att situationen ska klaras upp. Om du inte är nöjd med vårt beslut kan du begära en prövning av ditt ärende i Moderna Försäkringars Överprövningsnämnd genom att vända dig till Klagomålsansvarig. Vi ber dig beskriva vad du anser är fel i beslutet samt ange namn och skadenummer. Du når Klagomålsansvarig genom att mejla till klagomalsansvarig@modernaforsakringar.se. Vill du hellre skriva ett brev är adressen:

Moderna Försäkringar
Klagomålsansvarig
Box 7830
103 98 Stockholm

Moderna Försäkringars Överprövningsnämnd

Nämnden är fristående från skade- och säljorganisationen och består av en jurist som är ordförande och en Kundombudsman. Nämnden prövar både konsument- och företagsärenden och sammanträder ungefär varannan vecka. Du kan inte personligen närvara vid nämnd-sammanträdet men Kundombudsmannen har till uppgift att ta till vara dina intressen och framföra dina synpunkter.

De flesta ärenden kan prövas av nämnden men det finns några undantag, till exempel ärenden som inte först har omprövats på berörd avdelning och klagomål som inkommit mer än ett år efter att Moderna Försäkringar meddelat slutligt beslut i ärendet. Om du vill få ett ärende prövat av nämnden, kontakta Klagomålsansvarig. Prövningen är kostnadsfri.

Andra vägar för rådgivning och prövning

Opartisk rådgivning

Du som är privatperson kan få kostnadsfri hjälp i frågor som rör försäkring eller skadereglering genom att kontakta Konsumenternas Försäkringsbyrå. För mer information, se www.konsumenternas.se eller ring 0200-22 58 00.

Det går även bra att vända sig till den kommunala konsumentvägledningen för råd och hjälp; vissa kommuner tar emot besök medan andra kan erbjuda vägledning via mejl och telefon. För att se vad just din kommun erbjuder, se www.konsumentverket.se.

Allmänna Reklamationsnämnden

Du som är privatperson har möjlighet att göra en anmälan till Allmänna Reklamationsnämnden (ARN). ARN prövar kostnadsfritt tvister mellan företag och privatpersoner efter att företaget tagit slutlig ställning. Moderna Försäkringar garanterar att medverka vid prövningen och sedan följa ARNs beslut. För mer information samt anmälan se www.arn.se eller skriv till Box 174, 101 23 Stockholm.

Domstol

Det finns även möjlighet att väcka talan i allmän domstol, se www.domstol.se.

Rättsskydd vid tvist mot Moderna Försäkringar

Om du har en försäkring som innehåller ett rättsskyddsmoment kan detta rättsskydd även komma att gälla vid en tvist mot oss.

Rättsskyddsförsäkringen gäller under de förutsättningar som framgår av försäkringsvillkoren. Du måste särskilt ansöka om rättsskydd i det bolag där du har en rättsskyddsförsäkring.

Preskription - en sammanfattning av gällande lagregler

Försäkringsavtalslagen - gällande försäkringsfall som inträffat från och med 1 januari 2015

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde.

Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till försäkringsbolaget inom den tid som anges i första stycket, är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Om talan inte väcks enligt ovan angivna tidsfrister, går rätten till försäkringsskydd förlorad.

Försäkringsavtalslagen - gällande försäkringsfall och skada som inträffat innan 1 januari 2015

Den som vill göra anspråk på försäkringsersättning måste väcka talan mot försäkringsbolaget inom tre år efter att ha fått kännedom om att anspråket kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att anspråket tidigast kunde göras gällande. Annars går rätten till ersättning förlorad. Om anspråk har framställts till försäkringsbolaget inom denna tid, är fristen enligt första meningen alltid minst sex månader från det att bolaget har förklarat att det har tagit slutlig ställning till anspråket.

Bostad

Med bostad menas det försäkringsställe som anges i ditt försäkringsbrev. Till bostaden räknas även garage, vind och källare som är en del av försäkrad villa eller fritidshusbyggnad. Detsamma gäller när sådant är sammanbyggt med villa eller fritidshus och det finns direkt dörrförbindelse till bostaden.

Balkong, fristående garage, förråd eller annat jämförbart förvaringsutrymme är inte bostadsutrymme. Detsamma gäller vind, källare, balkong, garage, förråd, tvättstuga och annat jämförbart förvarings- eller gemensamhetsutrymme i flerfamiljshus.

Byggregler/Branschregler

Med byggregler avser vi Boverkets regler och med branschregler avser vi för ändamålet relevanta branschorganisationers regler.

Cykel

Med cykel avses även sådan egendom som enligt lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner definieras som cykel.

Fackmässigt

För att få ersättning från försäkringen vid skada ska arbete och reparationer utföras enligt de branschregler och normer som fanns inom respektive branschorganisation vid tillfället för åtgärden.

Fullvärdesförsäkring

Betyder att byggnaden försäkrats utan begränsning till något i förväg fastställt belopp.

Försäkrad

Var och en till vars förmån försäkringen gäller enligt försäkringsavtalet.

Försäkringsbelopp

Försäkringsbelopp för lös egendom ska motsvara det totala värdet enligt värderingsreglerna av all din lösegendom, både den du har hemma i bostaden och den du förvarar borta.

Försäkringsfall

Skada eller annan händelse som omfattas av försäkringen.

Försäkringstagare

Den som har försäkringsavtal med bolaget.

Förvärvsverksamhet

Med förvärvsverksamhet avses sådan verksamhet, som inte är direkt yrkes- eller tjänsteutövning, men som har till syfte att bereda dig en intäkt av inte alltför ringa storlek eller har karaktär av stadigvarande uppdrag av viss betydelse.

Gemensamhetsutrymme

Med gemensamhetsutrymme avses utrymme som fler än du och din familj disponerar och har nyckel till, till exempel tvättstuga, cykelrum, gemensamt garage eller gemensamma förråd.

Inbrott

Med inbrott förstås att någon olovligen med våld brutit sig in i, eller med för låset avsedd nyckel, som åtkommit genom rån eller genom inbrott.

Inneboende

Person som inte delar ditt hushåll utan enbart hyr ett eller flera rum i din bostad.

Lös egendom/Lösöre

Med lösöre avser vi alla lösa saker i ditt hem såsom möbler, husgeråd, hemelektronik, kläder, böcker och andra personliga tillhörigheter. I begreppet lös egendom ingår, förutom lösöre, också pengar, värdehandlingar, mynt- sedel och frimärkssamlingar, brygga och uthus på annans mark samt fast inredning i hyrd bostad.

Prisbasbelopp

Basbelopp enligt Socialförsäkringsbalken. I försäkringsvillkoren avses det basbelopp som gällde det år skadan hände.

Rån

Tillgrepp genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara.

Utomhusbad

Med utomhusbad avser vi badtunna, spabad och jacuzzi.

Värdehandlingar

Med värdehandlingar menas

- aktier, obligationer, löpande skuldebrev, checkar och andra värdepapper
- biljetter, presentkort, kuponger och frimärken
- pass, nationellt körkort och internationellt körkort
- kontantkort för telefoni

